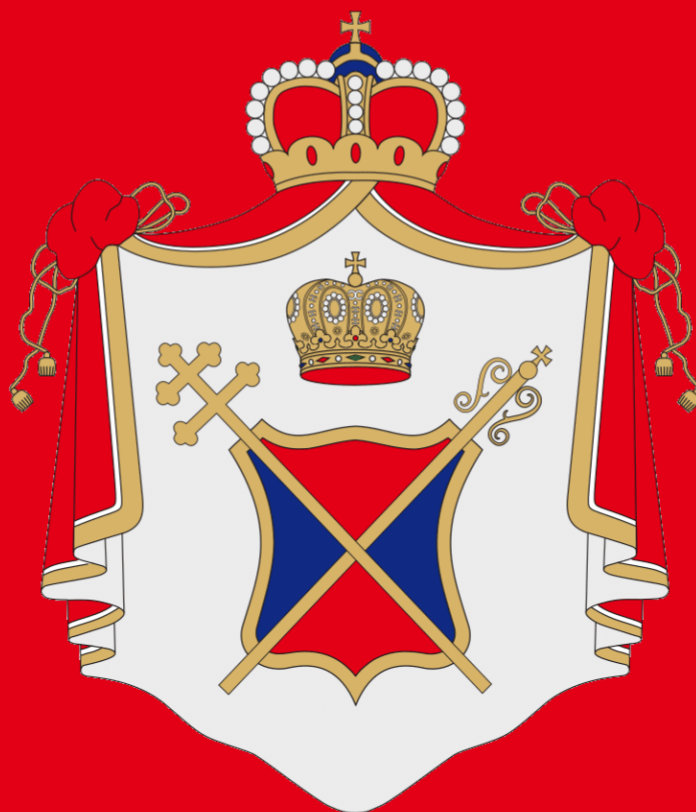


ЦРНОГОРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА



УСТАВ

ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Цетиње
Илиндан 2024.

УСТАВ ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Цетиње
Илиндан 2024.

Са Благословом
Светог Архијерејског Синода
Црногорске Православне Цркве:

Његовог Блаженства
Архиепископа Цетињског и
Митрополита Црногорског
Г. Г. † МИХАИЛА

Његовог Високопреосвештенства
Архиепископа Которско - Приморског и
Министра Спољних Послова ЦПЦ
Г. † СИМЕОНА

Његовог Преосвештенства
Епископа Острошко - Никшићког и Аргентинског
Г. † ГОРАЗДА

Издавач:

Црногорска Православна Црква

Штампа:

„ИВПЕ“ Цетиње

Уредник:

ђакон Небојша Алексић

Тираж:

1.000 примјерака

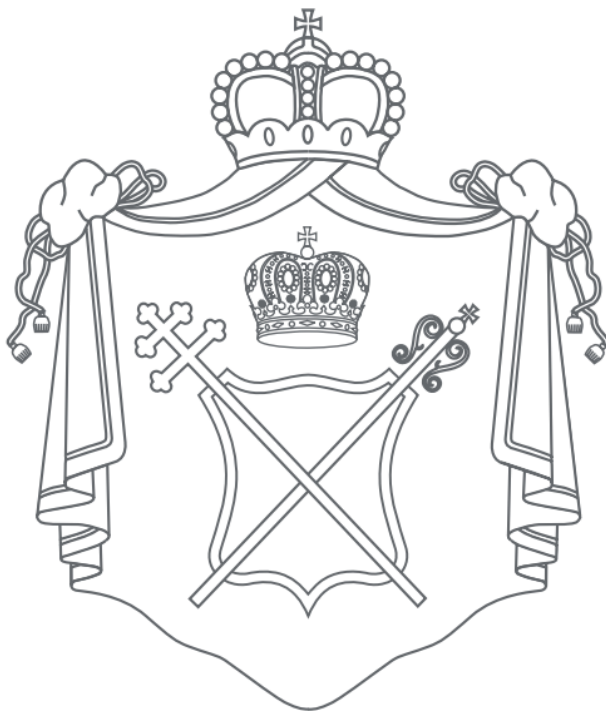
Дизајн и припрема за штампу:

ђакон Небојша Алексић
nebojsa.aleksic@cpo.org.me

Година издања:

2024.

ЦРНОГОРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА



УСТАВ

ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Цетиње
Илиндан 2024.

I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

1.1. Црногорска Православна Црква је Помјесна Аутокефална Црква Државе Црне Горе, која као дио Једне Свете Саборне и Апостолске Цркве, чији је Поглавар Господ Исус Христос, одржава канонско и догматско јединство са помјесним Православним Црквама које препознаје као сестринске Цркве.

1.2. Црногорска Православна Црква баштини традицију ранохришћанских Епархија са историјског подручја Превалитане, Дукље и Зете, као и садашње територије Државе Црне Горе.

1.3. Црногорска Православна Црква је једини насљедник историјске Аутокефалне Црногорске Православне Цркве, која је основана у вријеме владавине Светородне династије Црнојевића, а која је неканонски укинута декретом окупатора 14. VII 1920. године, у склопу насилног укидања Краљевине Црне Горе.

1.4. Црногорску Православну Цркву обновио је Изабрани Архиепископ Цетињски и Митрополит Црногорски, Г. Г. † Антоније (Абрамовић) на Лучиндан 1993. године.

Члан 2.

2.1. Црногорска Православна Црква је једна и недјељива и има достојанство Митрополије.

2.2. Црногорска Православна Црква је старокалендарска црква источног обреда.

2.3. Црногорска Православна Црква своје вјерско учење и Богослужење исповиједа и врши јавно и самостално управља и уређује црквенослужбене послове.

2.4. Црногорска Православна Црква ни једном одлуком и ни једним актом не може изгубити своју Аутокефалност.

Члан 3.

3.1. Црногорска Православна Црква је правно лице, регистровано у складу са законима Државе Црне Горе.

3.2. Званична скраћеница Црногорске Православне Цркве је: ЦПЦ.

Члан 4.

Седиште Црногорске Православне Цркве је у црногорској Пријестоници Цетињу.

Члан 5.

Црногорска Православна Црква поштује Устав и законе Државе Црне Горе и своју дјелатност остварује на основу:

- 1) Овог Устава;
- 2) Светог Писма и Светог Предања, према учењу Свете Православне Цркве;
- 3) Канона и Правила Светих Апостола, Васељенских и Помјесних Сабора и Светих Отаца;
- 4) Закона, одлука, прописа, статута, уредби, правилника, указа, одредби и других аката које донесу надлежне црквене власти, у складу са овим Уставом.

Члан 6.

Под јурисдикцијом Црногорске Православне Цркве се налазе сви њени вјерници, ма ђе да живе: у Држави Црној Гори или у иностранству, на територијама других држава.

Члан 7.

7.1. У Црногорској Православној Цркви службени језик је црногорски.

7.2. У Црногорској Православној Цркви службено писмо је ћирилица.

7.3. Богослужбени језици су црквенословенски и црногорски.

7.4. Богослужења и административни послови се могу обављати и на другим језицима и писмима, по одобрењу Светог Архијерејског Синода.

II

СИМБОЛИ ЦРНОГОРСKE ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Грб Црногорске Православне Цркве

Члан 8.

8.1. Црногорска Православна Црква има грб који је визуелно приказан на корицама овог Устава.

8.2. Грб Црногорске Православне Цркве може бити приказан као: основни, средњи и велики.

8.3. Основни грб је штит раздијељен дијагонално златним двоструким крстом са лијеве стране (хералдички: са десне) и златним Архијерејским жезлом са десне стране (хералдички: са лијеве). Крст и жезло дијеле штит на четири

поља. Горње и доње поље су црвене, а лијево и десно поље плаве боје. Штит је оивичен златом. Двоструким крстом и Архијерејским жезлом раздвојени су духовност (плава поља штита) и свјетовност (црвена поља штита).

8.4. Средњи грб је основни грб са златном Архијерејском митром изнад штита.

8.5. Велики грб је средњи грб на црквеном плашту. Плашт израња из црвене књажевске круне и оивичен је златнима ресама. Конопи који вежу драперију су златни.

Застава Црногорске Православне Цркве

Члан 9.

9.1. Црногорска Православна Црква има заставу.

9.2. Застава Црногорске Православне Цркве је црвене боје са златним обрубом, у сразмјери дужине према ширини 2:1.

9.3. По средини заставе је основни грб Црногорске Православне Цркве.

III

УСТРОЈСТВО ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Члан 10.

10.1. Црногорска Православна Црква је устројена на принципу хијерархијске структуре управљања.

10.2. Организациона структура Црногорске Православне Цркве се дијели на црквено - јерархијску и црквено - самоуправну.

10.3. Највиши орган црквене власти је Свети Архијерејски Синод на челу са Митрополитом Црногорским.

10.4. Судску власт у Црногорској Православној Цркви остварују Црквени Судови.

Члан 11.

У Црногорској Православној Цркви дјелују сљедећа тијела и органи:

а) Црквено - јерархијска:

1)

- Митрополит Црногорски;
- Свети Архијерејски Синод;
- Велики Црквени Суд.

2)

- Епархијски Архијереј;
- Црквени Суд Црногорске Православне Епархије.

3)

- Архијерејски Намјесник;
- Парохијски Свештеник;
- Црногорски Православни Манастир.

б) Црквено - самоуправна:

1)

- Управа Великог Црквеног Савјета;
- Велики Црквени Савјет;
- Црквена Надлештва.

2)

- Управа Савјета Црногорске Православне Епархије;
- Савјет Црногорске Православне Епархије;

3)

- Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине;
- Савјет Црногорске Православне Црквене Општине;
- Одбор Црногорске Православне Парохије.

IV

МИТРОПОЛИТ ЦРНОГОРСКИ

Члан 12.

12.1. На челу Црногорске Православне Цркве је Митрополит Црногорски као њен Врховни Поглавар.

12.2. У Црногорској Православној Цркви достојанство и титулу Митрополита има само Поглавар Цркве.

12.3. Достојанство и титула Митрополита Црногорског су доживотни.

12.4. Титула Митрополита је: Архиепископ Цетињски и Митрополит Црногорски.

12.5. Митрополит Црногорски се ословљава са „Ваше Блаженство“.

Члан 13.

13.1. Митрополит Црногорски ужива сва права и почести које му припадају као Поглавару Црногорске Православне Цркве.

13.2. Митрополит Црногорски првјенствује при Богослужењу.

13.3. Име Митрополита Црногорског се помиње на сваком Богослужењу Црногорске Православне Цркве по следећој формули: „за Оца нашег (име), Блажењејшег Архиепископа Цетињског и Митрополита Црногорског“.

13.4. Спољашњи знаци достојанства Митрополита Црногорског, као Поглавара Аутокефалне Цркве, су бијела панакамилавка са брилијантним крстом, а на Богослужењима и свечаностима - двије панагије и крст.

Овлашћења Митрополита Црногорског

Члан 14.

14.1. Митрополиту Црногорском, као Врховном Поглавару Црногорске Православне Цркве припадају следећа овлашћења:

- 1) Одржава јединство јерархије Црногорске Православне Цркве;
- 2) Надзире испуњавање одлука Светог Архијерског Синода;

- 3) Потписује општецрквена документа одобрена од Светог Архијерејског Синода;
- 4) Потврђује пресуде Великог Црквеног Суда;
- 5) Прати и надгледа рад свих Црквених Надлештава;
- 6) Стара се да службеници у Црногорској Православној Цркви савјесно и одговорно обављају своје послове;
- 7) Разматра несугласице између Архијереја, кад му се обрате за помоћ;
- 8) Даје сагласност Епархијским Архијерејима за одсуство са подручја њихових Епархија;
- 9) Обраћа се посланицама, свештенству, монаштву и вјерницима ЦПЦ;
- 10) Представља ЦПЦ пред другим црквама и вјерским заједницама;
- 11) Представља ЦПЦ у односима са највишим државним органима;
- 12) Представља ЦПЦ на црквеним, државним и народним свечаностима;
- 13) Формира потребна тијела за вођење одређених послова;
- 14) Води бригу о одржавању чистоте православног учења у ЦПЦ;
- 15) Води бригу о добрим односима свештенства и вјерника ЦПЦ;
- 16) Издаје грамате и указе о избору и постављењу Архијереја, службеника Црквених Надлештава, ректора Црногорских Православних Духовних Школа и других лица, на основу одлука Светог Архијерејског Синода;
- 17) Поставља декретом службенике у Црногорској Православној Цркви на позицијама које су изван надлежности Епархијских Архијереја, у складу са овим Уставом;
- 18) Хиротонише Епархијске, Викарне и Титуларне Епископе уз саслужење других Архијереја;
- 19) У случају упокојења Епархијског Архијереја, или његове дуже болести, привремено одређује Администратора Црногорске Православне Епархије, уз сагласност Светог Архијерејског Синода;
- 20) Врши канонске посете свим Црногорским Православним Епархијама, у складу са канонским прописима;
- 21) Одликује Архијереје установљеним титулама и одликовањима;
- 22) Награђује свештенство, службенике Црногорске Православне Цркве, вјернике и угледне личности одликовањима и наградама;
- 23) Освећује Свето Миро за цијелу Црногорску Православну Цркву.

14.2. Митрополит Црногорски обавља и друге послове, у складу са канонима и овим Уставом.

Члан 15.

15.1. Митрополит Црногорски благовремено, писаним путем, обавјештава Свети Архијерејски Синод, о свом одсуству из Црне Горе које је дуже од седам дана.

15.2. Свети Архијерејски Синод за вријеме одсуства Митрополита Црногорског из Црне Горе, које је дуже од седам дана, одређује замјеника Митрополита Црногорског.

Члан 16.

Евентуалне сукобе у погледу овлашћења између Митрополита Црногорског и других управних тијела у Црногорској Православној Цркви, ако су духовног и јерархијског карактера рјешава Свети Архијерејски Синод, а остале Велики Црквени Савјет.

Архиепископ Цетињски

Члан 17.

17.1. Митрополит Црногорски је и Архиепископ Цетињски.

17.2. Митрополит Црногорски у Архиепископији Цетињској има сва права и дужности Епархијског Архијереја.

17.3. Митрополит Црногорски може управљати Архиепископијом Цетињском уз помоћ Викарног Епископа.

АДМИНИСТРАТОР МИТРОПОЛИТСКОГ ТРОНА

Члан 18.

18.1. На упражњени Трон Митрополита Црногорског, Свети Архијерејски Синод именује Администратора Митрополитског Трона, који обавља ту дужност до избора новог Митрополита Црногорског.

18.2. Администратор Митрополитског Трона је најстарији Архијереј по Епископској хиротонији.

18.3. У ванредној ситуацији - у недостатку активних Архијереја, Администратор Митрополитског Трона може бити и Свештеномонах или Свештеник, по избору Великог Црквеног Савјета. У том случају, приликом избора се предност мора дати кандидату који је Свештеномонах.

Члан 19.

19.1. До избора новог Митрополита Црногорског, Црногорском Православном Црквом управља Свети Архијерејски Синод - под предсједништвом Администратора Митрополитског Трона;

19.2. Име Администратора Митрополитског Трона се помиње на свим Богослужењима;

19.3. Администратор Митрополитског Трона испуњава сва овлашћења Митрополита Црногорског по Члану 14. овог Устава, осим што у првих шест мјесеци од избора нема овлашћења из тачака 16 - 23 поменутог Члана.

ИЗБОР МИТРОПОЛИТА ЦРНОГОРСКОГ

Кандидати за Митрополита Црногорског

Члан 20.

20.1. Свети Архијерејски Синод доноси одлуку о томе ко може да се кандидује за упражњени Трон Митрополита Црногорског.

20.2. Листу кандидата за Митрополита Црногорског одређује Свети Архијерејски Синод на седници којом председава најстарији Архијереј по Епископској хиротонији.

20.3. Листа кандидата за Митрополита Црногорског може садржати максимално тројицу кандидата.

20.4. Свети Архијерејски Синод доставља Великом Црквеном Савјету Листу кандидата за Митрополита Црногорског као и њихове биографије.

Члан 21.

21.1. Кандидат за Митрополита Црногорског треба испуњавати следеће услове:

- 1) активни Архијереј Црногорске Православне Цркве високог Богословског образовања;
- 2) имати добро сведочанство пред Богом и људима, односно уживати повјерење свештенства и вјерника;
- 3) да има навршених 40 година живота.

21.2. Кад не постоји потребан број кандидата за Митрополита Црногорског, кандидат може бити и активни Свештеномонах Црногорске Православне Цркве који испуњава услове из Члана 83. овог Устава.

Заказивање Изборне седнице

Члан 22.

22.1. Избор Митрополита Црногорског врши Велики Црквени Савјет на Изборној седници, са Листе кандидата из Члана 20. овог Устава.

22.2. Управа Великог Црквеног Савјета сазива Изборну седницу Великог Црквеног Савјета, за потребу избора новог Митрополита Црногорског, писаним актом, са тачно назначеним даном, временом и мјестом одржавања.

22.3. Изборна седница Великог Црквеног Савјета се одржава на Цетињу, најкасније у року од шест мјесеци од дана кад је трон Митрополита Црногорског остао упражњен.

22.4. Управа Великог Црквеног Савјета шаље позив путем поште или електронски члановима Великог Црквеног Савјета да присуствују Изборној седници, најмање тридесет дана прије њеног одржавања.

Члан 23.

23.1. Изборну седницу Великог Црквеног Савјета сачињавају сви чланови Великог Црквеног Савјета и сви Свештеници и Свештенмонаси Црногорске Православне Цркве.

23.2. Чланови Великог Црквеног Савјета не могу учествовати у избору новог Митрополита Црногорског само ако су под истрагом, под канонском забраном свештенодејства или неком другом епитимијом.

Члан 24.

24.1. Изборном седницом председава најстарији Архијереј по Епископској хиротонији.

24.2. Након отварања Изборне седнице бирају се два овјерача записника, од којих је један Свештено, а други свјетовно лице.

24.3. Трећи овјерач је Секретар Великог Црквеног Савјета.

24.4. Изборна седница може засиједати и пуноправно одлучивати ако јој присуствује најмање 2/3 чланова.

24.5. Секретар прозивком утврђује број присутних чланова.

24.6. Приступа се призивању Светог Духа, а послије тога председавајући чита Листу кандидата за Митрополита Црногорског, као и њихове биографије.

Члан 25.

25.1. Уколико на Изборној седници није присутно најмање 2/3 чланова, председавајући закључује Изборну седницу и предмет враћа Светом Архијерејском Синоду, да би се заказала нова Изборна седница.

25.2. Свети Архијерејски Синод заказује нову Изборну седницу у року од шест мјесеци.

25.3. Уколико ни на поновно заказаној Изборној седници није присутно најмање 2/3 чланова, приступа се гласању са бројем чланова који је присутан.

Члан 26.

26.1. Избор Митрополита Црногорског врши се тајним гласањем путем печатираних гласачких листића, заокруживањем броја испред имена једног од кандидата.

26.2. Гласачки листић се сматра неважећим, ако:

- 1) је прекрижен;
- 2) је заокружено више од једног броја;
- 3) није заокружен ни један број.

26.3. Гласачке листиће присутнима дијели Секретар Великог Црквеног Савјета.

26.4. Послије гласања, Секретар позива појединачно учеснике Изборне седнице да гласачке листиће одложе у кутију која се налази испред председавајућег.

26.5. Пребројавање гласова је јавно.

26.6. Секретар Великог Црквеног Савјета води записник и кад су сви листићи обрађени, даје податке о резултатима гласања председавајућем.

Први круг гласања

Члан 27.

27.1. За Митрополита Црногорског, у случају кад се бира између три кандидата, изабран је онај кандидат који је добио више од половине гласова присутних.

27.2. У случају кад постоји мање од три кандидата, за Митрополита Црногорског је изабран онај кандидат који је добио више од половине гласова од укупног броја чланова Изборне седнице.

Други круг гласања

Члан 28.

28.1. Ако ни један од предложених кандидата не добије потребну већину, гласање се понавља.

28.2. У поновљеном гласању врши се избор између два кандидата:

- 1) који су добили највиши број гласова у Првом кругу гласања;
- 2) који су старији по чину или по Епископској хиротонији, у случају једнаког броја гласова.

28.3. Гласање у Другом кругу обавља се на исти начин као и у Првом, а за Митрополита Црногорског је изабран онај кандидат који је добио већину гласова присутних.

28.4. Уколико ни један кандидат не добије већину гласова присутних, председавајући закључује Изборну седницу и предмет враћа Светом Архијерејском Синоду, да би се заказала нова Изборна седница.

Жријебање

Члан 29.

29.1. Уколико последице Другог круга гласања оба кандидата имају исти број гласова, избор Митрополита Црногорског врши се жријебањем.

29.2. Процедуру жријебања одређује Велики Црквени Савјет на Изборној седници, простом већином гласова присутних.

Члан 30.

30.1. Записник са Изборне седнице потписује председавајући, Секретар и овјерачи записника.

30.2. Гласачки листићи и записник о раду Изборне седнице чувају се у архиви Светог Архијерејског Синода.

30.3. Резултате гласања и име изабраног Митрополита Црногорског објављује председавајући и после тога закључује Изборну седницу.

Члан 31.

31.1. Новоизабрани Митрополит Црногорски се, по традицији Црногорске Православне Цркве, устоличава на свечаној Светој Архијерејској Литурђији у Цетињском Манастиру, на начин који прописује Свети Архијерејски Синод.

31.2. До окончања окупације Цетињског Манастира, новоизабрани Митрополит Црногорски се устоличава на локацији коју одреди Велики Црквени Савјет, на начин који прописује Свети Архијерејски Синод.

31.3. После чина устоличења, новоизабрани Митрополит Црногорски ступа на дужност духовног Поглавара и старјешине Црногорске Православне Цркве, са свим правима и дужностима које из тога произилазе.

Члан 32.

Новоизабрани Митрополит Црногорски полаже следећу Заклетву:

„Ја (име) изабрани и устоличени Архиепископ Цетињски и Митрополит Црногорски заклињем се Свемогућем Богу да ћу Светој Црногорској Православној Цркви и својој отаџбини Држави Црној Гори вазда бити вјеран и предан, да ћу чувати учење Светог Православља, Светих Канона и Црквених

Прописа, да ћу чувати јединство Црногорске Православне Цркве поштујући њен Устав и прописе донесене на основу њега и да ћу се у свим дјелима и поступцима руководити искључиво Добром и у интересу наше Свете Цркве и отаџбине Црне Горе и никада нећу пристати на било какву измјену и дјело који би били уперени против самосталности Цркве и Државе. Како право зборио тако ми помогао Господ Бог, Пресвета Богородица, Свети Петар Цетињски, Свети Василије Острошки, Свети Стефан Пиперски, Свети Владимир Дукљански, Свети Иван Црногорски и сви Свети!“

V

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД

Члан 33.

33.1. Свети Архијерејски Синод је највиши орган управљања Црногорском Православном Црквом.

33.2. Свети Архијерејски Синод је врховна духовна, извршна, црквено - законодавна, црквено - управна и црквено - судска власт.

33.3. Свети Архијерејски Синод се у свом раду руководи догматским учењем и канонским прописима Православне цркве, Уставом и другим уредбама и одлукама.

33.4. Свети Архијерејски Синод врши власт: одлукама, закључцима, ставовима, препорукама, наредбама и другим актима.

33.5. Ћедиште Светог Архијерејског Синода је на Цетињу.

Чланови Светог Архијерејског Синода

Члан 34.

34.1. Свети Архијерејски Синод је сталан и сачињавају га сви Епархијски, Викарни, Пензионисани и Титуларни Архијереји Црногорске Православне Цркве, као и Администратори Митрополитског Трона и Администратори Црногорских Православних Епархија.

34.2. Председник Светог Архијерејског Синода је Митрополит Црногорски.

Члан 35.

35.1. Кад је Митрополит Црногорски спријечен да обавља дужност Председника Светог Архијерејског Синода, у председавању и вођењу послова Светог Архијерејског Синода замјењује га Архијереј најстарији по Епископској хиротонији.

35.2. Записници и одлуке са седница Светог Архијерејског Синода који су настали у периоду кад је Митрополит Црногорски спријечен да обавља дужност Председника Светог Архијерејског Синода, подnose се Митрополиту Црногорском ради потврђивања.

35.3. У случају да Митрополит Црногорски није сагласан са појединим одлукама Светог Архијерејског Синода које су настале у његовом одсуству и није вољан да их потврди, Свети Архијерејски Синод о њима поново расправља на седници којом председава Митрополит Црногорски.

Ћеднице Светог Архијерејског Синода

Члан 36.

36.1. Ћеднице Светог Архијерејског Синода могу бити редовне или ванредне.

36.2. Редовне Ћеднице Светог Архијерејског Синода одржавају се два пута годишње и то:

- 1) На Ђурђевдан, 6. маја по грађанском календару (23. априла по црквеном), односно у распону од седам дана прије или после Ђурђевдана.
- 2) На Лучиндан, 31. октобра по грађанском календару (18. октобра по црквеном), односно у распону од седам дана прије или после Лучиндана.

36.3. Редовне Ђеднице Светог Архијерејског Синода могу се одложити на захтјев Архијереја, који се доставља у писаној форми.

36.4. Одложена Редовна Ђедница Светог Архијерејског Синода се мора одржати у периоду од тридесет дана након првобитног датума.

36.5. Ванредне теднице Светог Архијерејског Синода се сазивају по потреби.

Члан 37.

37.1. Ђеднице Светог Архијерејског Синода сазива Предсједник Светог Архијерејског Синода на личну иницијативу или на захтјев просте већине чланова Светог Архијерејског Синода, уз писано образложење.

37.2. У позиву за тедницу члановима Светог Архијерејског Синода Предсједник доставља приједлог дневног реда, вријеме и мјесто одржавања теднице, као и материјал за питања о којима ће се водити расправа.

37.3. Ђеднице Светог Архијерејског Синода су, по правилу, затвореног типа.

37.4. На теднице Светог Архијерејског Синода могу бити позвана, ради давања стручних мишљења и Свештена лица, а по потреби и свјетовна лица.

37.5. Свети Архијерејски Синод ради на основу дневног реда, предложеног од стране Предсједника Светог Архијерејског Синода, а усвојеног на почетку теднице.

37.6. Прије усвајања дневног реда теднице чланови Светог Архијерејског Синода могу захтијевати објашњења предложених тачака и предлагати допуну дневног реда.

37.7. Председник Светог Архијерејског Синода руководи Ђедницама и закључује њихов рад у складу са протоколом који прописује и усваја Свети Архијерејски Синод.

37.8. Свети Архијерејски Синод доноси одлуке једногласно или већином гласова. При једнакој подјели гласова одлучује глас Председника.

37.9. Члан Светог Архијерејског Синода који није сагласан са већински донесеном одлуком може издвојити своје мишљење, при чему је дужан да то образложи на самој седници и у писаној форми достави Светом Архијерејском Синоду у наредних пет дана. Издвојено мишљење се прилаже уз одлуку и не обуставља њено извршење.

37.10. Кад Свети Архијерејски Синод расправља о жалбама чланова Светог Архијерејског Синода, заинтересовано лице може присуствовати седници и давати објашњења у вези својег предмета, али нема право одлучивања.

37.11. Записник седнице Светог Архијерејског Синода сачињава Секретар, а потписују Председник, сви присутни чланови и Секретар Светог Архијерејског Синода.

37.12. Одлуке Светог Архијерејског Синода потписује Председник који је одговоран за благовремено и тачно извршење одлука Синода.

Општа овлашћења Светог Архијерејског Синода

Члан 38.

38.1. У складу са Уставом, Свети Архијерејски Синод је овлашћен да:

- 1) Одржава унутрашње јединство Црногорске Православне Цркве и сузбија свако штетно дјеловање усмјерено против Црногорске Православне Цркве;
- 2) Тумачи Православна Црквена учења, држећи се одредби које је Света Црква на основу Светога Писма и Светога Предања утврдила;
- 3) Чува и брани чистоту Хришћанског Православног учења о вјери и моралу и настоји да се свако неправилно учење одстрани;
- 4) Објашњава општеобавезне и посебне Црквене прописе;

- 5) Одржава догматско и канонско јединство са помјесним Православним Црквама;
- 6) Стара се о ширењу Православне вјере и руководи пословима унутрашње и спољашње Црквене мисије;
- 7) Доноси оцјене важних догађаја из области међуцрквених и међуконфесионалних односа;
- 8) Одређује карактер односа ЦПЦ са државним властима и брине се за одржавање и развијање добрих односа са њима;
- 9) Канонизује Светитеље и прописује службу за њихово светковање;
- 10) Води бригу о уредном чувању Светих Моштију и Реликвија;
- 11) Усваја „Листу кандидата за избор Митрополита Црногорског“;
- 12) Врши надзор над радом Митрополита Црногорског и свих Архијереја;
- 13) Уређује и води „Листу кандидата за Архијерејски чин“ и бира између њих достојна лица за Епархијске Архијереје и Викарне Епископе;
- 14) Врши избор и поставља Епархијске Архијереје и Викарне Епископе, доноси одлуке о њиховом премјештању и пензионисању;
- 15) Разматра и оцјењује годишње извјештаје Архијереја;
- 16) Води бригу о упражњеним Црногорским Православним Епархијама и поставља Администраторе Црногорских Православних Епархија;
- 17) Доноси „Пословник о раду Светог Архијерејског Синода“.
- 18) Доноси „Правила о имовини“ којима одређује начин управљања, коришћења и располагања имовином ЦПЦ;
- 19) Обраћа се посебним указима и посланицама свим вјерницима ЦПЦ;
- 20) Доноси одлуке о оснивању и укидању Црногорских Православних Епархија у Црној Гори и у иностранству, као и о оснивању и укидању других организационих цјелина ЦПЦ у иностранству, где нема Црногорске Православне Епархије;
- 21) Доноси одлуке о подизању нових Црногорских Православних Цркава и Манастира и издаје упутства с тим у вези;
- 22) Надзире рад свих тијела и органа Црквене власти у Црногорским Православним Епархијама, настојећи да он буде законит и у складу са овим Уставом;
- 23) Доноси правила о унутрашњем животу и поретку у Црногорским Православним Манастирима;
- 24) Предлаже Великом Црквеном Савјету измјене и допуне Устава ЦПЦ;

- 25) Доноси дисциплинске прописе за све духовне и црквене органе и лица;
- 26) Прописује потребне услове за све службенике ЦПЦ;
- 27) Посвјећује посебну пажњу чувању Црквених културно - историјских добара Црногорске Православне Цркве, при чему сарађује са надлежним државним органима, специјализованим заводима и институцијама;
- 28) Доноси прописе у области Црквеног брака и штити његову Светињу;
- 29) Установљава одликовања и утврђује пропозиције за њихово добијање;
- 30) Врши контролу рада било којег Црквеног тијела или органа, кад год се за то укаже потреба;
- 31) Даје Благослов за издавање Богослужбених и других књига;
- 32) Оцјењује и одобрава израду икона за Црквене и приватне потребе;
- 33) Стара се о правилности и једнообразности у вршењу Богослужења, као и да се Свете Тајне тачно врше;
- 34) Стара се о једнообразности и усавршавању црквеног појања и у сарадњи са Просвјетним Надлештвом надзире рад Црногорских Православних Пјевачких Друштава и Црногорских Православних Црквених Хорова;
- 35) Именује ректоре, проректоре, директоре, управнике, наставно и васпитно особље Црногорских Православних Духовних Школа;
- 36) Одобрава статуте, наставне планове и програме Црногорских Православних Духовних Школа, по приједлогу Просвјетног Надлештва;
- 37) Стара се о вјерском и моралном васпитању младих и вјерника;
- 38) Прописује правила Синодалног фонда и доноси његов годишњи буџет, који се као посебна ставка уноси у општи буџет ЦПЦ;
- 39) Брине о стварању нужних услова за рад у пасивним и мисионарским Парохијама, а посебно о Свештеницима задуженим за мисионарски рад;

38.2. Свети Архијерејски Синод управља и свим осталим пословима који су чисто Црквене, Богослужбене, вјерске, вјеронаучне природе, као и пословима који се односе на дисциплину, унутрашње уређење, ред и поредак у Цркви.

Судска овлашћења Светог Архијерејског Синода

Члан 39.

Свети Архијерејски Синод је врховна црквена судска власт у оквиру Црногорске Православне Цркве.

Члан 40.

40.1. Судска овлашћења Светог Архијерејског Синода су:

- 1) Брине се о поштовању уставности и законитости у Црногорској Православној Цркви;
- 2) Суди у првој и потоњој инстанци несугласице између Митрополита Црногорског и свих Архијереја;
- 3) Суди у првој и потоњој инстанци канонске кривице и противуставну дјелатност Митрополита Црногорског и свих Архијереја;
- 4) Доноси „Правила о раду црквених судова“ и именује чланове Великог Црквеног Суда;
- 5) Доноси коначно рјешење по изјављеним жалбама на првостепене пресуде Великог Црквеног Суда;
- 6) Доноси коначно рјешење по жалбама Свештеника у споровима који се тичу канонског отпуста.

40.2. Свети Архијерејски Синод врши и друге послове врховне црквене судске власти за које је по Уставу и црквено - канонским и правним прописима овлашћен, а нијесу ође наведени.

Секретар Светог Архијерејског Синода

Члан 41.

41.1. Свети Архијерејски Синод има Секретара, којег бира Свети Архијерејски Синод простом већином гласова.

41.2. Изабраном Секретару Светог Архијерејског Синода, Свети Архијерејски Синод издаје Декрет о постављењу.

41.3. Секретар Светог Архијерејског Синода може бити само Свештено лице.

41.4. Секретар Светог Архијерејског Синода обавља административне послове за потребе Светог Архијерејског Синода.

41.5. Секретар Светог Архијерејског Синода припрема седнице Светог Архијерејског Синода и након заказивања седнице Светог Архијерејског Синода, обавјештава чланове Светог Архијерејског Синода о датуму, времену и дневном реду заказане седнице Светог Архијерејског Синода.

41.6. Секретар Светог Архијерејског Синода присуствује седницама Светог Архијерејског Синода и води књигу записника у коју уписује одлуке и закључке.

41.7. Секретар Светог Архијерејског Синода нема право гласа на седницама Светог Архијерејског Синода.

41.8. Секретар Светог Архијерејског Синода, поред редовних послова, може обављати и друге послове у Црногорској Православној Цркви.

41.9. Мандат Секретара Светог Архијерејског Синода није временски ограничен.

41.10. Секретар Светог Архијерејског Синода може бити разријешен функције на лични захтјев или на основу одлуке прости већине чланова Светог Архијерејског Синода.

VI

ВЕЛИКИ ЦРКВЕНИ САВЈЕТ

Члан 42.

42.1. Велики Црквени Савјет је радно - савјетодавно и извршно тијело Светог Архијерејског Синода Црногорске Православне Цркве у пословима спољашње (материјалне, финансијске, административне и организационе) црквене управе.

42.2. Велики Црквени Савјет штити интересе Црногорске Православне Цркве и помаже Светом Архијерејском Синоду у спровођењу одлука.

42.3. Седиште Великог Црквеног Савјета је на Цетињу.

Састав Великог Црквеног Савјета

Члан 43.

Велики Црквени Савјет чине:

а) Чланови по положају:

- Митрополит Црногорски;
- Сви Архијереји;
- Сви Архијерејски Намјесници;
- Старјешине свих Црногорских Православних Манастира;
- Потпредседници и Секретари свих Савјета Црногорских Православних Епархија;
- Председници, Потпредседници и Секретари свих Црногорских Православних Црквених Општина;
- Управници свих Црквених Надлештава;
- Ректори свих Црногорских Православних Богословских Школа, Института и Факултета.

б) Чланови по избору:

- По један Свештеник или Свештенмонах из сваке Црногорске Православне Црквене Општине, које бира Савјет Црногорске Православне Епархије, а именује надлежни Епархијски Архијереј.
- Уколико је укупни број Свештеника и Свештенмонаха Црногорске Православне Цркве у Црној Гори мањи од 70, тада сви Свештеници и Свештенмонаси Црногорске Православне Цркве из Црне Горе, који

нијесу под истрагом или под забраном свештенодејства, учествују у раду Великог Црквеног Савјета, као његови чланови.

- Митрополит Црногорски може именовати до 5 угледних чланова друштва за чланове Великог Црквеног Савјета, по сопственом избору.
- Велики Црквени Савјет може именовати до 5 угледних чланова друштва за чланове Великог Црквеног Савјета, на основу одлуке прости већине гласова од укупног броја чланова Великог Црквеног Савјета.
- Сваки Епархијски Архијереј може именовати до 3 угледна члана друштва за чланове Великог Црквеног Савјета, по сопственом избору.

Члан 44.

44.1. Председник Великог Црквеног Савјета и Управе Великог Црквеног Савјета је Митрополит Црногорски.

44.2. У вријеме кад Црногорском Православном Црквом управља Администратор Митрополитског Трона, Великим Црквеним Савјетом и Управом Великог Црквеног Савјета председава Администратор Митрополитског Трона.

44.3. Велики Црквени Савјет бира Потпредседника Великог Црквеног Савјета, од чланова Великог Црквеног Савјета из реда вјерника.

44.4. Потпредседник Великог Црквеног Савјета руководи Савјетом у одсуству Митрополита Црногорског.

44.5. Потпредседник Великог Црквеног Савјета је и Потпредседник Управе Великог Црквеног Савјета.

Трајање мандата у оквиру Великог Црквеног Савјета

Члан 45.

45.1. Велики Црквени Савјет је сталан и мандат му није ограничен.

45.2. Мандат Архијерејима, Свештеницима и Свештеномонасима у Великом Црквеном Савјету престаје у случају: смрти, напуштања свештеничке службе и рашчињења.

45.3. Мандат Архијерејима, Свештеницима и Свештеномонасима у Великом Црквеном Савјету замрзава се у периоду: вођења судског процеса пред грађанским или Црквеним Судовима против њих, као и у периоду у којем им је одређена забрана свештенодејства.

45.4. Мандат одређеним Свештеницима и Свештеномонасима из Црне Горе у Великом Црквеном Савјету може престати и у случају кад укупни број Свештеника и Свештеномонаха у Црној Гори пређе преко 70, а Савјети надлежних Црногорских Православних Епархија их након тога не делегирају за чланство у Великом Црквеном Савјету.

45.5. Мандат Потпредседницима Савјета Црногорских Православних Епархија, Председницима, Потпредседницима и Секретарима Црногорских Православних Црквених Општина у Великом Црквеном Савјету траје до истека њихових мандата у Црногорским Православним Црквеним Општинама из којих долазе.

45.6. Мандат угледним члановима друштва у Великом Црквеном Савјету траје пет година.

45.7. Уколико неким члановима Великог Црквеног Савјета престаје мандат у вријеме кад теку радње за избор новог Митрополита Црногорског, мандат им се продужава до избора новог Митрополита Црногорског.

Секретар Великог Црквеног Савјета

Члан 46.

46.1. Секретар Великог Црквеног Савјета је и Секретар Управе Великог Црквеног Савјета.

46.2. Секретар води записник на седницама Великог Црквеног Савјета и Управе Великог Црквеног Савјета.

46.3. Секретар има право гласа на седницама Великог Црквеног Савјета и Управе Великог Црквеног Савјета.

Члан 47.

Писана акта Великог Црквеног Савјета потписују Председник и Секретар, а записник са засиједања Председник, Секретар и два овјерача записника, који се бирају на почетку сваког засиједања.

Члан 48.

Одлуке Великог Црквеног Савјета извршава Управа Великог Црквеног Савјета.

Члан 49.

Велики Црквени Савјет доноси Пословник о свом раду, по коме се управља за вријеме засиједања.

Овлашћења Великог Црквеног Савјета

Члан 50.

50.1. Велики Црквени Савјет:

- 1) Чува интересе Црногорске Православне Цркве;
- 2) На Изборној седници бира новог Митрополита Црногорског;
- 3) Прегледа и одобрава завршни рачун Црногорске Православне Цркве, који му подноси Управа Великог Црквеног Савјета;
- 4) Прегледа и одобрава завршни рачун свих организационих цјелина Црногорске Православне Цркве;

- 5) Доноси одлуке о примањима и дотацијама Архијерејима, свештенству, наставничком особљу Црногорских Православних Духовних Школа, као и службеницима Црногорске Православне Цркве;
- 6) Прописује дисциплинска правила за службенике Црногорске Православне Цркве;
- 7) Доноси одлуку о разрезу пореза на Црногорске Православне Црквене Општине, Црногорске Православне Епархије и Црногорске Православне Манастире;
- 8) Доноси одлуку о црквеним таксама;
- 9) Стара се о материјалним средствима за покривање потреба Црногорске Православне Цркве;
- 10) Врши надзор над имовином са којом управља Митрополит Црногорски и Епархијски Архијереји;
- 11) Оснива установе и заводе у оквиру Црногорске Православне Цркве;
- 12) Уз Благослов Светог Архијерејског Синода, доноси одлуке о давању помоћи економски слабијим Црногорским Православним Епархијама, како би им се омогућио нормални живот;
- 13) Одобрава уредбе, правилнике и пословнике које у складу са својим овлашћењима пропишу нижа тијела и органи;
- 14) Доноси одлуку о висинама износа до којих поједина нижа тијела и органи могу самостално доносити одлуке о задуживању и отуђивању, расходовању, узимању и давању под закуп црквене имовине и отписивањима потраживања која се не могу наплатити;
- 15) Коначно рјешава о задуживању, отуђивању, расходовању, узимању и давању под закуп црквене имовине и отписивању потраживања која се не могу наплатити, на основу захтјева нижих органа;
- 16) Именује и поставља Управнике Црквених Надлештава, а на њихов приједлог и Замјенике Управника;
- 17) Одобрава програме рада Црквених Надлештава, разматра њихове годишње извјештаје, обавља контролу и одлучује о важним питањима која се тичу њиховог рада;

18) Доноси одлуку о оснивању и уредбе о управљању, контроли и надзору, црквених фондова, задужбина, предузећа, установа и фондација за производне, услужне, хуманитарне и друге дјелатности;

50.2. Велики Црквени Савјет обавља и друге послове за које је овлашћен по Уставу, а нијесу ође набројани.

Овлашћења Великог Црквеног Савјета у току ванредних околности

Члан 51.

51.1. У ванредној ситуацији - уколико Црногорска Православна Црква има само једног Архијереја који је Митрополит Црногорски или Администратор Митрополитског Трона, Црногорском Православном Црквом управља Велики Црквени Савјет, на челу са Управом Великог Црквеног Савјета, под предсједништвом тог јединог Архијереја.

51.2. Уколико једини преостали Архијереј није Митрополит Црногорски, него Администратор Митрополитског Трона, Велики Црквени Савјет одлучује о томе да ли ће га изабрати за Митрополита Црногорског, а затим радити на обнови Светог Архијерејског Синода или ће прво обновити рад Светог Архијерејског Синода, а затим бирати новог Митрополита Црногорског.

Члан 52.

52.1. У ванредној ситуацији - у недостатку активних Архијереја, Велики Црквени Савјет, на челу са својом Управом преузима руковођење Црногорском Православном Црквом до успостављања редовног стања у Цркви.

52.2. У ситуацији из Става 1. овог Члана, Велики Црквени Савјет бира Администратора Митрополитског Трона, у складу са Чланом 18, Став 3. овог Устава, који предсједава Великим Црквеним Савјетом и Управом Великог Црквеног Савјета.

52.3. У ванредним околностима које проузрокују непостојање Светог Архијерејског Синода, Велики Црквени Савјет преузима улогу Светог Архијерејског Синода по свим питањима која се тичу организације Црногорске Православне Цркве, што укључује и заказивање Изборне седнице за избор новог Митрополита Црногорског, као и предузимање свих потребних радњи везаних за обнову Светог Архијерејског Синода.

Седнице Великог Црквеног Савјета

Члан 53.

53.1. Седнице Великог Црквеног Савјета могу бити редовне или ванредне.

53.2. Редовне седнице Великог Црквеног Савјета одржавају се једном годишње и то поводом Лучиндана, 31. октобра по грађанском календару (18. октобра по црквеном календару), односно у распону од седам дана прије или после Лучиндана.

53.3. Седнице Великог Црквеног Савјета сазива Председник Великог Црквеног Савјета који одређује датум и вријеме седнице.

53.4. Од сазивања седнице Великог Црквеног Савјета до њеног одржавања мора протећи најмање пет дана.

Члан 54.

Ванредне седнице Великог Црквеног Савјета се сазивају по потреби и то:

- 1) На основу усаглашене одлуке Митрополита Црногорског са Светим Архијерејским Синодом и Управом Великог Црквеног Савјета;
- 2) На захтјев најмање 1/3 чланова Великог Црквеног Савјета, писаним путем, уз образложење.

Члан 55.

55.1. Велики Црквени Савјет пуноважно одлучује ако је седници присутно више од половине чланова, укључујући гласове путем писма или електронским путем, а одлуке доноси простом већином гласова.

55.2. У случају једнаког броја гласова, одлучује глас председавајућег.

55.3. Одлуке проглашава председавајући.

Управа Великог Црквеног Савјета

Члан 56.

56.1. Извршни орган Великог Црквеног Савјета је Управа Великог Црквеног Савјета.

56.2. Управа Великог Црквеног Савјета је стална и не може јој истећи мандат.

56.3. Седиште Управе Великог Црквеног Савјета је на Цетињу.

Члан 57.

Управу Великог Црквеног Савјета чине:

- Митрополит Црногорски (или Администратор Митрополитског Трона), као Председник;
- Потпредседник Управе Великог Црквеног Савјета;
- Министар Спољних Послова ЦПЦ, као члан;
- Потпредседници свих Савјета Црногорских Православних Епархија, као чланови;
- Секретар Управе Великог Црквеног Савјета;
- један Свештеник или Свештеномонах, као члан.

Члан 58.

58.1. Мандат Потпредседнику Управе Великог Црквеног Савјета траје до истека његовог мандата у Великом Црквеном Савјету.

58.2. Мандат Потпредседницима Савјета Црногорских Православних Епархија у Управи Великог Црквеног Савјета траје до истека њиховог мандата у Савјетима Црногорских Православних Епархија.

58.3. Свештено лице које је члан Управе Великог Црквеног Савјета, именује Митрополит Црногорски, на приједлог Великог Црквеног Савјета.

Члан 59.

59.1. Управа Великог Црквеног Савјета засиједа стално као извршни орган.

59.2. Управа Великог Црквеног Савјета може пуноважно засиједати и одлучивати, ако седници присуствује више од половине његових чланова.

59.3. Управа Великог Црквеног Савјета доноси одлуке већином гласова присутних чланова.

59.4. У случају једнаке подјеле гласова, одлучује глас Председника Управе Великог Црквеног Савјета.

59.5. Управа Великог Црквеног Савјета ради у складу са дневним редом којег предлаже Председник.

59.6. Председник сазива седнице Управе Великог Црквеног Савјета по потреби или на захтјев једне трећине чланова.

59.7. Председник руководи седницама Управе Великог Црквеног Савјета у складу са усвојеним Правилником о раду.

59.8. Записнике са седница Управе Великог Црквеног Савјета потписују сви присутни чланови, а одлуке Председник и Секретар.

Члан 60.

О питањима која не трпе одлагања, Управа Великог Црквеног Савјета може одлучивати и без засиједања, уз доношење одлуке у писаној форми.

Овлашћења Управе Великог Црквеног Савјета

Члан 61.

61.1. Управа Великог Црквеног Савјета обавља сљедеће послове:

- 1) Разматра питања од значаја за Црногорску Православну Цркву;
- 2) Припрема засиједања Великог Црквеног Савјета, укључујући и приједлог дневног реда;
- 3) Објављује и извршава одлуке Великог Црквеног Савјета, које спадају у његов дјелокруг;
- 4) Контролише Црквено - самоуправна тијела и органе у њиховом раду;
- 5) Подноси Великом Црквеном Савјету годишње извјештаје о свом раду;
- 6) Припрема и израђује извјештаје и приједлоге из свог подручја рада и доставља их Великом Црквеном Савјету;
- 7) Прима и разматра и усваја буџете и завршне рачуне Црногорске Православне Цркве, Црногорских Православних Епархија и свих других установа у Црногорској Православној Цркви.
- 8) Одобрава предрачуне расхода и прихода и завршне рачуне Црногорских Православних Епархија;
- 9) Одобрава годишњи план буџета ЦПЦ, врши расподјелу средстава, разматра годишње предрачуне Црквених Надлештава и Црногорских Православних Духовних Школа, као и одговарајуће финансијске извјештаје;
- 10) Доставља одлуке и писане захтјеве са образложењем Великом Црквеном Савјету о задуживању, отуђивању, расходовању, узимању и давању под закуп имовине и отписивању потраживања;
- 11) Подстиче организовање тијела и органа Црногорске Православне Цркве предвиђених овим Уставом задужена је Управа Великог Црквеног Савјета Црногорске Православне Цркве.

12) Израђује и усваја пословник о свом раду.

61.2. Управа Великог Црквеног Савјета, по потреби, обавља и друге послове у складу са овим Уставом.

Одбори и Комисије Великог Црквеног Савјета

Члан 62.

62.1. Велики Црквени Савјет може за извршавање одређених конкретних задатака формирати Одборе и Комисије.

62.2. Број чланова Одбора и Комисија одређује Велики Црквени Савјет.

62.3. Председнике Одбора и Комисија именује Председник Великог Црквеног Савјета.

62.4. По извршењу преузетих задатака, Одбори и Комисије се распуштају.

VII

ЦРКВЕНА НАДЛЕШТВА

Члан 63.

63.1. Црквена Надлештва су извршни органи Великог Црквеног Савјета.

63.2. Црквена Надлештва формира и укида Велики Црквени Савјет.

63.3. За рад Црквених Надлештава и њихову међусобну координацију задужена је Управа Великог Црквеног Савјета.

Члан 64.

64.1. Црквена Надлештва Црногорске Православне Цркве су:

- 1) Министарство спољних послова Црногорске Православне Цркве;
- 2) Надлештво за финансије и имовину;
- 3) Надлештво за информисање;
- 4) Надлештво за издавачку дјелатност;
- 5) Просвјетно Надлештво;
- 6) Надлештво за правне послове;
- 7) Надлештво за кадровска питања;
- 8) Надлештво за Црногорску Православну Омладину;
- 9) Надлештво за заштиту и промоцију интереса Црногорске Православне Цркве.

64.2. Велики Црквени Савјет може формирати и друга Надлештва у складу са овим Уставом.

Члан 65.

65.1. У раду Црквених Надлештава, по потреби, могу бити консултована или укључена и друга лица, која нијесу чланови Великог Црквеног Савјета, а која својим стручним способностима могу допринијети остваривању задатака Црквених Надлештава.

65.2. Одлуку о консултовању или укључивању других лица, која нијесу чланови Великог Црквеног Савјета, у рад Црквених Надлештава доноси Управа Великог Црквеног Савјета.

Члан 66.

66.1. Број чланова Црквеног Надлештва није ограничен.

66.2. Из чланства Црквеног Надлештва, Велики Црквени Савјет бира Управника, Замјеника Управника и Секретара тог Црквеног Надлештва.

Министарство Спољних Послова

Члан 67.

67.1. Велики Црквени Савјет одређује мјесто седишта Министарства Спољних Послова Црногорске Православне Цркве.

67.2. Велики Црквени Савјет посебним актима утврђује организацију, послове и задатке Министарства Спољних Послова Црногорске Православне Цркве.

Члан 68.

68.1. Министарство Спољних Послова Црногорске Православне Цркве:

- 1) је Црквено Надлештво које обавља послове сарадње Црногорске Православне Цркве са другим црквама, државама, вјерским заједницама и међународним црквеним и другим организацијама;
- 2) обавља послове сарадње Црногорске Православне Цркве са црногорском дијаспором, како са удружењима, тако и са појединцима;
- 3) успоставља добре односе са представништвима држава у којима живе вјерници Црногорске Православне Цркве;
- 4) контролише рад свих организационих цјелина Црногорске Православне Цркве у иностранству.

68.2. Министарство Спољних Послова Црногорске Православне Цркве обавља и друге послове у складу са овим Уставом.

Министар Спољних Послова

Члан 69.

69.1. Министарством Спољних Послова руководи Министар Спољних Послова из реда Архијереја, којег именује Велики Црквени Савјет.

69.2. У ванредним околностима, у недостатку активних Архијереја који би сачињавали Свети Архијерејски Синод, Министар Спољних Послова може

бити и Свештеник или Свештеномонах високог ранга којег именује Велики Црквени Савјет.

69.3. Мандат Министра Спољних Послова није временски ограничен.

69.4. Министра Спољних Послова именује и разрјешава Велики Црквени Савјет.

69.5. На основу одлука Великог Црквеног Савјета, Министар Спољних Послова отвара представништва Црногорске Православне Цркве у иностранству.

Члан 70.

70.1. Министру Спољних Послова помажу у раду Замјеник Министра и Секретар; њихови задаци су предвиђени Правилником о раду Министарства Спољних Послова Црногорске Православне Цркве.

70.2. Министар Спољних Послова сарадницима у Министарству Спољних Послова и лицима предвиђеним за рад у иностранству издаје Декрет о постављењу.

70.3. Замјеник Министра Спољних Послова и Секретар Министарства Спољних Послова могу бити из реда Свештенства, Свештеномонаштва и вјерника.

Надлештво за финансије и имовину

Члан 71.

Надлештво за финансије и имовину се бави различитим активностима која су усмјерена на управљање финансијама, осигурање финансијске стабилности и одговорности унутар Црногорске Православне Цркве, као и правилним располагањем покретном и непокретном имовином Црногорске Православне Цркве.

Члан 72.

72.1. Овлашћења Надлештва за финансије и имовину су:

- 1) Израда у и предлагање годишњег буџета Црногорске Православне Цркве. Ово укључује процјену прихода, планирање расхода и расподјелу ресурса за различите пројекте и активности, као и за исплату плата и подмиривање текућих трошкова унутар Црногорске Православне Цркве.
- 2) Редовно праћење и анализирање финансијског стања Црногорске Православне Цркве. Ово укључује преглед финансијских извјештаја, биланса стања, рачуна добити и губитка и других релевантних финансијских докумената.
- 3) Надзор над финансијским фондовима у оквиру Црногорске Православне Цркве, који могу бити: оперативни, капитални, инвестициони, хуманитарни и други, у складу са потребама Црногорске Православне Цркве.
- 4) Организација и надзор над интерним и екстерним ревизијама, како би се осигурала тачност и усклађеност финансијских извјештаја са рачуноводственим стандардима и законским прописима.
- 5) Припрема и презентација редовних финансијских извјештаја Управи Великог Црквеног Савјета и Великом Црквеном Савјету. Ово укључује извјештавање о тренутном финансијском стању, буџетским одступањима и препорукама за побољшање пословања.
- 6) Доношење одлука о расподјели средстава на захтјев Митрополита Црногорског, Епархијских Архијереја, Управе Великог Црквеног Савјета, Великог Црквеног Савјета, Савјета Црногорских Православних Епархија и Управних одбора Црногорских Православних Црквених Општина, укључујући анализу тренутних могућности и стања у буџету.
- 7) Увођење и праћење система за контролу трошкова, како би се осигурала ефикасност и економичност у коришћењу ресурса и буџетских средстава.
- 8) Пружање финансијских савјета Великом Црквеном Савјету у вези са доношењем стратешких одлука из сфере финансијског пословања.

9) Развијање дугорочних финансијских планова и стратегија које подржавају одрживо финансијско пословање и функционисање Црногорске Православне Цркве.

10) Планирање и организација активности за прикупљање средстава, укључујући донације.

11) Остваривање сарадње са донаторима и спонзорима.

12) Достављање Великом Црквеном Савјету приједлога буџета и редовних годишњих финансијских извјештаја и завршних рачуна Црногорске Православне Цркве и њених организационих цјелина..

13) Вршење надзора над фондовима, задужбинама, легатима, добротворним и хуманитарним установама, црквеним предузећима, установама и фондацијама Црногорске Православне Цркве;

14) Подношење Великом Црквеном Савјету извјештаја о стању фондова, задужбина, легата, добротворних и хуманитарних установа, црквених предузећа, установа и фондација;

15) Осим редовних годишњих финансијских извјештаја, на захтјев Светог Архијерејског Синода и Управе Великог Црквеног Савјета, Надлештво за финансије им подноси одговарајуће ванредне финансијске извјештаје и пружа им тражене информације о свом раду;

16) Уредно и редовно евидентирање покретне и непокретне имовине Црногорске Православне Цркве;

17) Правилно располагање покретном и непокретном имовином, водећи рачуна о интересима Црногорске Православне Цркве.

72.2. Надлештво за финансије и имовину обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Надлештво за информисање

Члан 73.

73.1. Надлештво за информисање води уређивачку политику информативних и службених гласила, веб сајтова, медија и осталих издања Црногорске Православне Цркве и именује њихове редакције.

73.2. Надлештво за информисање одржава званичну комуникацију са јавношћу путем саопштења за медије, конференција за штампу, интервјуа и других форми јавног обраћања. Ово укључује одговарање на упите медија, вјерника и заинтересованих грађана.

73.3. Надлештво за информисање обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Члан 74.

74.1. Црногорска Православна Црква издаје свој информативни и службени лист "Лучиндан".

74.2. Главног и одговорног уредника информативног и службеног листа „Лучиндан“ бира и разрјешава Велики Црквени Савјет.

74.3. Главни и одговорни уредник информативног и службеног листа „Лучиндан“ је члан Надлештва за информисање.

Надлештво за издавачку дјелатност

Члан 75.

75.1. Надлештво за издавачку дјелатност се бави издавачком дјелатношћу и штампањем књига и других публикација за потребе Црногорске Православне Цркве. У ту сврху може оснивати штампарије и предузећа која ће се бавити издавачком дјелатношћу.

75.2. Надлештво за издавачку дјелатност води рачуна о заштити ауторских права и лиценцирање садржаја.

75.3. Надлештво за издавачку дјелатност организује дистрибуцију књига и других публикација, у сарадњи са другим организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве.

75.4. Надлештво за издавачку дјелатност управља правним и финансијским аспектима издавачке дјелатности, укључујући буџетирање, вођење евиденције, обрачун хонорара, управљање уговорима и усклађеност са релевантним законима и регулативама.

75.5. Надлештво за издавачку дјелатност обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Просвјетно Надлештво

Члан 76.

76.1. Овлашћења Просвјетног Надлештва су:

- 1) Остварује политике Црногорске Православне Цркве у области просвјете и културе;
- 2) По Благослову Светог Архијерејског Синода, оснива Црногорске Православне Духовне Школе, врши надзор над њиховим радом, одобрава њихове наставне планове и програм;
- 3) Предлаже Светом Архијерејском Синоду ректоре, проректоре, директоре, управнике, наставно и васпитно особље Црногорских Православних Духовних Школа;
- 4) Формира статуте, наставне планове и програме потребне за рад Црногорских Православних Духовних Школа;
- 5) По Благослову Светог Архијерејског Синода, оснива Црногорска Православна Пјевачка Друштва и Црногорске Православне Црквене Хорове, у сарадњи са Светим Архијерејским Синодом врши надзор над њиховим радом;
- 6) Формира статуте, наставне планове и програме потребне за рад Црногорских Православних Пјевачких Друштава и Црногорских Православних Црквених Хорова, именује и разријешава њихове управнике и наставно особље.

76.2. Просвјетно Надлештво обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Члан 77.

77.1. Просвјетно Надлештво води рачуна о уредном додјељивању стипендија за школовање и усавршавање Свештеника и кандидата за Свештенике у некој од Црногорских Православних Духовних Школа или Духовних Школа у иностранству, које нијесу под надлежношћу Црногорске Православне Цркве.

77.2. Стипендије за школовање и усавршавање се додјељују оним Свештеницима и кандидатима за Свештенике које одреди Свети Архијерејски Синод.

77.3. Износ стипендија за школовање и усавршавање Свештеника и кандидата за Свештенике утврђује Велики Црквени Савјет.

Надлештво за правне послове

Члан 78.

78.1. Овлашћења Надлештва за правне послове су:

- 1) Заступање Црногорске Православне Цркве у правним споровима, укључујући преговарање, посредовање, арбитражу и судске поступке;
- 2) Координација и надзор рада свих адвоката ангажованих на свим предметима и поступцима у име Црногорске Православне Цркве;
- 3) Пружање подршке Црногорској Православној Цркви у рјешавању интерних и екстерних спорова;
- 4) Пружање правне и савјетодавне подршке свим организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве, укључујући и Црквене Судове, ако јој се обрате за помоћ;
- 5) Припремање, прегледање и одобравање свих врста уговора које Црногорска Православна Црква склапа с трећим странама, како би се осигурала правна усклађеност и заштита интереса Црногорске Православне Цркве;

- 6) Заштита материјалне и интелектуалне својине Црногорске Православне Цркве, укључујући заштиту патената, жигова, ауторских права и пословних тајни;
- 7) Вођење евиденције и архивирање свих правно значајних докумената и уговора, осигуравајући њихову доступност и чување према законским захтијевима;
- 8) Праћење законских и регулаторних промјена релевантних за дјеловање и пословање Црногорске Православне Цркве, чиме осигурава да Црногорска Православна Црква поступа у складу са свим важећим законима и прописима;
- 9) Старање се да Црногорска Православна Црква и њене организационе цјелине имају законске доказе о својини својих покретних и непокретних добара.

78.2. Надлештво за правне послове обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Надлештво за кадровска питања

Члан 79.

79.1. Овлашћења Надлештва за кадровска питања су:

- 1) Прикупљање потребне документације од свих кандидата за свештеничку службу у Црногорској Православној Цркви, као и од лица која желе засновати радни однос у оквиру Црногорске Православне Цркве, њених организационих цјелина и предузећа, установа, фондација и других правних лица чији је оснивач Црногорска Православна Црква и њене организационе цјелине;
- 2) Организовање и вођење интервјуа, тестирање кандидата и доношење одлука о запошљавању кандидата за свештеничку службу у Црногорској Православној Цркви, као и од лица која желе засновати радни однос у оквиру Црногорске Православне Цркве, њених организационих цјелина и предузећа, установа, фондација и других правних лица чији је оснивач Црногорска Православна Црква и њене организационе цјелине. Ови

послови се обављају у сарадњи са осталим организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве;

- 3) Брига о томе да Црногорска Православна Црква поступа у складу са свим релевантним законима и прописима везаним за радне односе, као што су закони о раду, заштита на раду, заштита података и слично;
- 4) Пружање подршке у рјешавању конфликта, посредовање у споровима, вођење дисциплинских поступака у сарадњи са другим организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве;
- 5) Анализа потреба за радном снагом, планирање будућих запошљавања и развој стратегија за привлачење и задржавање запослених, као и савјетовање запослених о питањима која се тичу радног односа.

79.2. Надлештво за кадровска питања обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Надлештво за Црногорску Православну Омладину

Члан 80.

80.1. Надлештво за Црногорску Православну Омладину се бави активностима које су специфично усмјерене на духовни, морални, социјални и културни развој младих у контексту црногорских традиционалних и вјерских вриједности.

80.2. То, између осталог, подразумијева: организовање дружења, излета, приредби, концерата, радионица, фестивала и других културних и умјетничких садржаја, духовни развој, вјерску едукацију, промоцију моралних и породичних вриједности црногорског друштва, спортских и рекреативних активности, социјалне, хуманитарне и волонтерске активности, подршка старим и болесним, сарадња са међународним омладинским организацијама, учешће на међународним вјерским догађајима и конференцијама, подстицање младих на активно учешће у Црквеном и Богослужбеном животу, као и сарадња са другим тијелима и органима Црногорске Православне Цркве.

80.3. Ћедиште Надлештва за Црногорску Православну Омладину је на Цетињу.

80.4. Надлештво за Црногорску Православну Омладину може оснивати подружнице у Црној Гори и дијаспори, које остварују сарадњу са подручним Црногорским Православним Црквеним Општинама.

80.5. Надлештво за Црногорску Православну Омладину обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

Надлештво за заштиту и промоцију интереса Црногорске Православне Цркве

Члан 81.

81.1. Овлашћења Надлештва за заштиту и промоцију интереса Црногорске Православне Цркве:

- 1) Активно учествовање у друштвеним и регулаторним процесима како би се утицало на доношење закона и прописа који нијесу противни интересима Црногорске Православне Цркве. Ово укључује комуникацију са државним и општинским органима;
- 2) Вођење кампања за подизање свијести о питањима важним за Црногорску Православну Цркву, укључујући јавне наступе, објављивање саопштења за медије и организацију догађаја који промовишу интересе Црногорске Православне Цркве;
- 3) Успостављање сарадње са појединцима и организацијама, у циљу заштите и промоције интереса Црногорске Православне Цркве;
- 4) Сарадња са Надлештвом за правна питања на заштити правних интереса Црногорске Православне Цркве, укључујући заступање у споровима, управљање правним ризицима и осигурање усклађености с релевантним законима и прописима;
- 5) Активности усмјерене на очување и унапрјеђење угледа Црногорске Православне Цркве.

81.2. Надлештво за заштиту и промоцију интереса Црногорске Православне Цркве обавља и друге активности у складу са овим Уставом.

VIII

АРХИЈЕРЕЈИ

Члан 82.

82.1. Архијереји Црногорске Православне Цркве могу бити у сљедећем рангу:

- 1) Митрополит Црногорски;
- 2) Архиепископ;
- 3) Епископ;
- 4) Викарни Епископ.

82.2. Поред активних Архијереја, Црногорска Православна Црква може имати и Пензионисане Архијереје, у складу са овим Уставом.

82.3. У случају уздизања Црногорске Православне Цркве у ранг Патријаршије, Црквени Поглавар би носио титулу Патријарха Црногорског, па би титулу Митрополита могло носити више од једног Архијереја, у складу са одлукама Светог Архијерејског Синода.

82.4. Архиепископи на главама носе црну панакамилавку са брилијантним крстом, а Епископи црну панакамилавку без крста. У одређеним приликама могу носити и традиционалне црногорске капе - Архиепископи са крстом, а Епископи без крста.

Члан 83.

За Архијереја може бити изабран онај православни хришћанин који:

- 1) испуњава све канонске услове предвиђене за Архијерејски чин у Православној Цркви;

- 2) има високо Богословско образовање;
- 3) је у зрелој доби, не млађи од 30 година;
- 4) је часном Црквеном службом, угледним животом и преданим радом на добро Цркве и вјерника стекао опште поштовање и исказао способност за положај Архијереја.

Члан 84.

84.1. Рукоположеном Архијереју се издаје Грамата, коју потписују Митрополит Црногорски и остали Архијереји који су га рукоположили.

84.2. Сваки Архијереј Црногорске Православне Цркве може имати и свој лични грб, у складу са црногорским и православним хералдичким правилима.

Члан 85.

Архијереј може бити разријешен дужности или пензионисан од стране Светог Архијерејског Синода само по пресуди Светог Архијерејског Синода или по медицински доказаној немоћи (физичкој и/или психичкој), као и на основу његове оправдане молбе за одлазак у пензију.

Члан 86.

86.1. Архијереј може располагати само са оном имовином коју је сам стекао.

86.2. Једну трећину своје имовине, Архијереј тестаментом може слободно завјештати према свом нахођењу; другу трећину дужан је завјештати својој Епархији, а трећу задужбинама или самосталним фондовима за опште потребе Цркве.

86.3. Архијереј који не управља Епархијом, другу трећину своје имовине може завјештати било којој Епархији.

Члан 87.

87.1. Ако Архијереј умре без завјештања, из његове заоставштине платиће се погребни трошкови и дугови уколико их је имао, а остатак распоређује Свети Архијерејски Синод према потребама Црногорске Православне Цркве.

87.2. Одежде и друге црквене ствари, по смрти Епархијског Архијереја припадају његовој Епархији.

87.3. Одежде и друге црквене ствари, по смрти Архијереја који није управљао Епархијом припадају Црногорској Православној Цркви.

Епархијски Архијереј

Члан 88.

88.1. На челу Црногорске Православне Епархије се налази Епархијски Архијереј.

88.2. Сва Епархијска тијела и органи потчињени су Епархијском Архијереју.

88.3. Епархијски Архијереј, по свом Архипастирском позиву, у складу са православним учењем и црквеним правилима, има пуну духовну власт у пословима вјере и морала, свештенодјеловања и Архипастирског старања у Црногорској Православној Епархији.

88.4. Епархијски Архијереј, као непосредни Поглавар Црногорске Православне Епархије, у сарадњи са свештенством и вјерницима, управља цјелокупним унутрашњим црквеним животом у Епархији.

88.5. Епархијског Архијереја бира Свети Архијерејски Синод са своје „Листе кандидата за Архијерејски чин“.

88.6. Избор се врши по правилнику које доноси Свети Архијерејски Синод.

88.7. Епархијски Архијереј не може одсуствовати из своје Епархије без дозволе Светог Архијерејског Синода.

Члан 89.

89.1. У случају болести или дужег одсуства Епархијског Архијереја, Свети Архијерејски Синод му може одредити коађутора.

89.2. Уколико болест траје дуже од три године, Епархијски Архијереј одлази у пензију.

Члан 90.

90.1. Епархијски Архијереј може имати замјеника, који ради у границама датих овлашћења.

90.2. Епархијски Архијереј именује и разрјешава замјеника и о томе обавјештава Свети Архијерејски Синод.

90.3. За замјеника Епархијског Архијереја може бити именован Свештеник или Свештеномонах.

90.4. Замјеник Епархијског Архијереја може носити титулу Архијерејског Намјесника или Викара.

Овлашћења Епархијског Архијереја

Члан 91.

Поред права и дужности које му припадају по црквеним и канонским прописима, Епархијски Архијереј има и сљедећа овлашћења:

- 1) да чува, брани и у народу одржава православну вјеру, сузбијајући сваку радњу која је противна православном учењу и која шкоди интересима Црногорске Православне Цркве;
- 2) да учи и просвјећује Свештенство и народ ријечима, дјелима и Архипастирским посланицама;
- 3) да се стара о редовном и правилном Богослужењу и уопште о црквеном поретку у својој Епархији;

- 4) да све наредбе, рјешења и одлуке виших црквених власти буду благовремено и тачно саопштене и извршене;
- 5) стара се да сва црквена тијела и органи у Црногорској Православној Епархији врше своје дужности савјесно и правилно и да се сви послови извршавају у складу са постојећим прописима и Уставом;
- 6) доноси одлуке о распуштању тијела и органа из тачке 5 овог Члана;
- 7) да подноси Светом Архијерејском Синоду годишње извјештаје о свом раду и стању у Црногорској Православној Епархији (о вјерским, административним, финансијско - економским и другим питањима);
- 8) да даје канонски отпуст Свештеницима оба реда:
- 9) да сазива Савјет Црногорске Православне Епархије и Управу Савјета Црногорске Православне Епархије и председава њиховим засиједањем;
- 10) да врши канонске посјете у својој Епархији и контролише рад установа у Епархији, посредно и непосредно;
- 11) да води рачуна о раду свештенства, монаштва и црквенослужитеља у Епархији;
- 12) да рукополаже Свештенике, упућује их на дужност и издаје им Грамате о рукоположењу;
- 13) да даје приједлоге Светом Архијерејском Синоду у вези са кандидатима за ректоре Црногорских Православних Духовних Школа и Старјешине Манастира који се налазе на територији његове Епархије;
- 14) да упућује приједлоге Светом Архијерејском Синоду за одликовања Свештених лица и вјерника, која то својим примјерним животом, црквенопастирским и вјероучитељским радом заслужују;
- 15) именује и разрјешава Архијерејске Намјеснике, Старјешине Црногорских Православних Цркава и Манастира и Парохијске Свештенике;
- 16) да самоиницијативно или на приједлог Старјешине Манастира даје благослов лицима достојним за ступање у монашки чин;

- 17) да води бригу да свештенство напредује у духовном и моралном смислу;
- 18) да даје благослов кандидатима за ступање у Духовне Школе;
- 19) доноси одлуке о формирању нових Црногорских Православних Црквених Општина;
- 20) да освештава храмове и даје благослов за подизање нових цркава и капела, као и за оправку постојећих, и да води рачуна да њихова спољашњост и унутрашњост одговарају црногорској православној традицији;
- 21) да рјешава питања везана за управљање, коришћење и располагање црквеном имовином на територији његове Епархије;
- 22) да суди Свештеницима оба реда за мање (дисциплинске) кривице и кажњава их опоменом, укором, епитимијом до 30 дана и забраном свештенодејства до три мјесеца, а за веће кривице их предаје Црквеном Суду Црногорске Православне Епархије;
- 23) суди вјерницима за мање (дисциплинске) кривице и изриче им казне привременог лишавања одређеног права или почасту у Цркви;
- 24) води бригу о чувању црквених старина;
- 25) одлучује од свештенодејства Свештена лица, којима је изречена казна на суду и одређује им замјенике;
- 26) подстиче Свештенство и народ да оснивају и организују религиозне, добротворне, духовно - просвјетне и друге корисне установе за напредак вјере и морала у народу;
- 27) именује епархијске проповједнике и исповједнике за Свештенство у Епархији;
- 28) даје одсуства Свештеницима и службеницима у Епархији;
- 29) одређује замјенике одсутним и обољелим Старјешинама Манастира, Архијерејским Намјесницима и Парохијским Свештеницима;
- 30) расписује конкурсе за попуњавање упражњених Парохија;

31) даје Благослов и разрјешење у црквено - брачним и другим пословима у складу са црквено - канонским прописима.

Администратор Црногорске Православне Епархије

Члан 92.

92.1. Упражњеном Епархијском катедром управља Администратор Црногорске Православне Епархије којег именује Свети Архијерејски Синод.

92.2. За упражњену Епархијску катедру бира се нови Епархијски Архијереј најкасније у року од шест мјесеци од дана кад је Епархијска катедра упражњена, уколико нема оправданих разлога да се тај рок продужи.

92.3. Док је Епархијска катедра упражњена, а није јој одређен Администратор, не може се започињати никакав посао који се тиче организације Црногорске Православне Епархије, нити се могу вршити измјене у пословима започетим из времена бившег Епархијског Архијереја.

92.4. Администратор Црногорске Православне Епархије не може постављати и разрјешавати Свештенике и службенике у Црногорској Православној Епархији у првих шест мјесеци од свога постављења, а након тог периода може, уколико настави вршити ту дужност, односно - уколико се не постави нови Епархијски Архијереј.

92.5. У ванредној ситуацији, кад нема активних Архијереја који би могли преузети упражњену Епархијску катедру, Администратор Црногорске Православне Епархије може бити Свештеник или Свештеномонах којег именује Свети Архијерејски Синод. Тако изабран Администратор Црногорске Православне Епархије привремено представља Црногорску Православну Епархију у Светом Архијерејском Синоду, Великом Црквеном Савјету и Савјету Црногорске Православне Епархије.

Члан 93.

93.1. Чим се на било који начин упразни Епархијска катедра, Савјет Црногорске Православне Епархије формира комисију која је дужна да прегледа и попише

имовину и ствари Црногорске Православне Епархије и нађено стање упореди са пописним листама.

93.2. Савјет Црногорске Православне Епархије доставља извјештај комисије Светом Архијерејском Синоду, који доноси рјешење о надокнади уколико нешто фали.

93.3. Сва пописана покретна и непокретна имовина Црногорске Православне Епархије, записнички се предаје Администратору Црногорске Православне Епархије, односно новопостављеном Епархијском Архијереју.

Викарни Епископ

Члан 94.

94.1. Викарни Епископ може бити само Архијереј који је у рангу Епископа.

94.2. Викарни Епископ је помоћни Архијереј који помаже Епархијском Архијереју у управљању Црногорском Православном Епархијом.

94.3. Викарни Епископ је подређен Епархијском Архијереју и без његовог одобрења и Благослова не може предузимати никакве радње у Црногорској Православној Епархији.

94.4. Титула Викарног Епископа се не односи на назив Црногорске Православне Епархије у којој служи, већ се изводи из назива неке историјске Епархијске катедре, чије се име тако чува од заборава. По томе Викарни Епископ спада у ред Титуларних Архијереја.

94.5. Викарног Епископа могу имати само Архиепископи.

Титуларни Архијереј

Члан 95.

95.1. Осим Викарних Епископа, могу постојати и други Титуларни Архијереји који не руководе Црногорском Православном Епархијом и чија је титула почасна и изводи се из назива неке историјске Епархијске катедре.

95.2. Титуларни Архијереји могу бити и Епархијски Архијереји неке од Црногорских Православних Епархија у иностранству, који уз титулу која је везана за Црногорску Православну Епархију на чијем су челу, носе и почасну титулу која је везана за неку област или град у Црној Гори.

95.3. Титуларни Архијереји могу бити у рангу Епископа и Архиепископа.

Пензионисани Архијереј

Члан 96.

96.1. О пензионисању Архијереја одлучује Свети Архијерејски Синод.

96.2. Пензионисани Архијереј има право на почасно задржавање титуле коју је имао за вријеме своје активне Архијерејске службе, уз назнаку да је пензионисан.

96.3. Пензионисани Архијереј има право да се настани и живи у једном од Црногорских Православних Манастира, који сам изабере на подручју Црногорске Православне Епархије којој припада.

96.4. Уколико на подручју његове Црногорске Православне Епархије нема Црногорских Православних Манастира који пружају пристојне услове живота, Свети Архијерејски Синод одређује други Црногорски Православни Манастир на подручју Црногорске Православне Цркве за смјештај Пензионисаног Архијереја.

IX ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ

Члан 97.

97.1. Црногорска Православна Црква је епископална.

97.2. Црногорске Православне Епархије могу бити у рангу Епископије или Архиепископије.

97.3. Све Црногорске Православне Епархије имају статус правног лица у оквиру Црногорске Православне Цркве.

97.4. Црногорску Православну Цркву чине сљедеће Црногорске Православне Епархије:

- 1) Црногорска Православна Архиепископија Цетињска, са седиштем у црногорској Пријестоници Цетињу. Обухвата територију општине Цетиње и по почасти је прва међу Црногорским Православним Епархијама;
- 2) Црногорска Православна Архиепископија Которско - Приморска, са седиштем у Котору. Обухвата територију општина: Котор, Херцег-Нови, Тиват, Будва, Бар и Улцињ;
- 3) Црногорска Православна Епископија Подгоричко - Дукљанска, са седиштем у главном граду Црне Горе, Подгорици. Обухвата територију општина: Подгорица, Зета, Тузи и Даниловград, без територије Манастира Острог;
- 4) Црногорска Православна Епископија Острошко - Никшићка, са историјским седиштем у Манастиру Острог, а привременим седиштем у Никшићу. Обухвата територију општина: Никшић, Шавник, Жабљак, Плужине и територију Манастира Острог;
- 5) Црногорска Православна Епископија Полимска, са седиштем у Бијелом Пољу. Обухвата територију општина: Бијело Поље, Колашин, Мојковац, Беране, Андријевица, Петњица, Пљевља, Рожаје, Плав и Гусиње;
- 6) Црногорска Православна Епископија Аргентинска, са седиштем у Буенос Ајресу. Обухвата територију Републике Аргентине.

97.5. Свети Архијерејски Синод формира нове и укида постојеће Црногорске Православне Епархије у Црној Гори и у иностранству, одређује њихове називе и територије на којима ће дјеловати.

97.6. У свакој Црногорској Православној Епархији постоје тијела Епархијске управе, која раде у границама својих овлашћења утврђених Уставом.

97.7. Црногорску Православну Епархију у административном погледу чине Црногорска Православна Архијерејска Намјесништва, Црногорске Православне Црквене Општине, Црногорске Православне Парохије и Црногорски Православни Манастири.

X

САВЈЕТ ЦРНОГОРСKE ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ

Члан 98.

98.1 Савјет Црногорске Православне Епархије је орган управљања Црногорском Православном Епархијом.

98.2. Савјет Црногорске Православне Епархије оснива се на конститутивној седници.

98.3. Седиште Савјета Црногорске Православне Епархије је у седишту Црногорске Православне Епархије.

Састав Савјета Црногорске Православне Епархије

Члан 99.

Савјет Црногорске Православне Епархије чине:

- а) чланови по положају:
 - Епархијски Архијереј;

- Викарни Епископ (ако је Црногорска Православна Епархија у рангу Архиепископије и ако има Викарног Епископа);
- сви Архијерејски Намјесници са подручја Црногорске Православне Епархије;
- Старјешине свих Црногорских Православних Манастира са подручја Црногорске Православне Епархије;
- Предсједници, Потпредсједници и Секретари свих Црногорских Православних Црквених Општина са подручја Црногорске Православне Епархије.

б) чланови по избору:

- по један Свештеник или Свештеномонах из сваке Црногорске Православне Црквене Општине, које бира и именује Епархијски Архијереј;
- Епархијски Архијереј може именовати до 5 угледних чланова друштва за чланове Савјета Црногорске Православне Епархије, по сопственом избору;
- Савјет Црногорске Православне Епархије може именовати до 5 угледних чланова друштва за чланове Савјета Црногорске Православне Епархије, на основу просте већине гласова од укупног броја чланова Савјета Црногорске Православне Епархије.

Члан 100.

100.1. Епархијски Архијереј је Предсједник Савјета Црногорске Православне Епархије.

100.2. Потпредсједник Савјета Црногорске Православне Епархије бира се сједници Савјета Црногорске Православне Епархије из реда свјетовних лица, простом већином гласова.

100.3. Секретар Савјета Црногорске Православне Епархије је Секретар Црногорске Православне Епархије, који на седницама Савјета Црногорске Православне Епархије има право гласа и води записник.

Члан 101.

101.1. Председник сазива седницу Савјета Црногорске Православне Епархије у редовно засиједање најмање једном годишње.

101.2. Ванредне седнице Савјета Црногорске Православне Епархије се сазивају по потреби и то:

- 1) На иницијативу Председника Савјета Црногорске Православне Епархије;
- 2) На захтјев најмање 1/3 чланова Савјета Црногорске Православне Епархије, писаним путем, уз образложење. У овом случају седница Савјета Црногорске Православне Епархије мора бити сазвана најкасније за тридесет дана.

Члан 102.

102.1. Савјет Црногорске Православне Епархије пуноважно одлучује ако је седници присутно више од половине чланова, укључујући гласове путем писма или електронским путем, а одлуке доноси простом већином гласова.

102.2. При једнакој подјели гласова, одлучује глас председавајућег.

102.3. Записник са седнице Савјета Црногорске Православне Епархије потписују Председник, Секретар и два овјерача записника, који се бирају на почетку сваке седнице.

Члан 103.

У случају да је немогуће сазвати седницу Савјета Црногорске Православне Епархије, за питања која су хитна и важна, може се затражити мишљење писменим путем од чланова Савјета Црногорске Православне Епархије.

Трајање мандата у оквиру Савјета Црногорске Православне Епархије

Члан 104.

104.1. Савјет Црногорске Православне Епархије је сталан, без ограничења трајања мандата.

104.2. Мандат Архијерејима, Свештеницима и Свештенотонасима у Савјету Црногорске Православне Епархије престаје у случају: смрти, напуштања свештеничке службе и рашчињења.

104.3. Мандат Архијерејима, Свештеницима и Свештенотонасима у Савјету Црногорске Православне Епархије замрзава се у периоду: вођења судског процеса пред грађанским или Црквеним Судовима против њих, као и у периоду у којем им је одређена забрана свештенодејства.

104.4. Мандат Потпредседнику Савјета Црногорске Православне Епархије, Председницима, Потпредседницима и Секретарима Црногорских Православних Црквених Општина у Савјету Црногорске Православне Епархије траје до истека њихових мандата у Црногорским Православним Црквеним Општинама из којих долазе.

104.5. Мандат угледним члановима друштва у Савјету Црногорске Православне Епархије траје пет година од дана постављења.

Овлашћења Савјета Црногорске Православне Епархије

Члан 105.

105.1. Савјет Црногорске Православне Епархије у складу са својим овлашћењима обавља сљедеће послове:

- 1) стара се о средствима за подмирење материјалних потреба Црногорске Православне Епархије;
- 2) доноси годишњи предрачун расхода и прихода као и завршни рачун Црногорске Православне Епархије, које шаље Управи Великог Црквеног Савјета на одобрење;

3) доноси за потребе Црногорске Православне Епархије, одлуку о разрезу пореза на Црногорске Православне Црквене Општине и Црногорске Православне Манастире и доставља је Управи Великог Црквеног Савјета на одобрење;

4) доноси одлуке или доставља писмени захтјев са образложењем вишем органу о задуживању, отуђивању, расходовању, узимању и давању у закуп имовине и отписивању потраживања у Црногорској Православној Епархији;

5) издаје упутства по уредбама које прописује Велики Црквени Савјет о управљању Епархијским добрима, фондовима, задужбинама, легатима и другим установама које се налазе на територији Црногорске Православне Епархије;

6) подноси вишим, надлежним, црквеним властима молбе, представке и приједлоге о предметима и потребама који се тичу Црногорске Православне Епархије;

7) подноси Управи Великог Црквеног Савјета извјештаје о свом раду и извјештаје о стању фондова, задужбина, легата и других установа које се налазе на територији Црногорске Православне Епархије;

8) надзире рад свих тијела и органа Црногорске Православне Епархије и припадајућих Црногорских Православних Црквених Општина и Црногорских Православних Парохија и у случају њиховог нефункционисања и неостваривања уставних овлашћења даје приједлог Епархијском Архијереју или Администратору Црногорске Православне Епархије о распуштању истих.

9) доставља Управи Великог Црквеног Савјета на одобрење буџет Црногорске Православне Епархије, Црногорских Православних Црквених Општина, Црногорских Православних Манастира и свих других установа у Црногорској Православној Епархији.

105.2. Савјет Црногорске Православне Епархије обавља и друге послове у складу са овим Уставом.

Секретар Црногорске Православне Епархије

Члан 106.

106.1. Секретар Црногорске Православне Епархије обавља административне послове за Црногорску Православну Епархију.

106.2. Секретар Црногорске Православне Епархије може бити Свештеник или Свештеномонах, којег именује и разрјешава Епархијски Архијереј.

106.3. Секретар Црногорске Православне Епархије је и Секретар Савјета Црногорске Православне Епархије и Управе Савјета Црногорске Православне Епархије.

106.4. Секретар Црногорске Православне Епархије води записник на сједницама Савјета Црногорске Православне Епархије и Управе Савјета Црногорске Православне Епархије.

106.5. Секретар има право гласа на сједницама Савјета Црногорске Православне Епархије и Управе Савјета Црногорске Православне Епархије.

106.6. Мандат Секретара Црногорске Православне Епархије није временски ограничен.

106.7. Секретар Црногорске Православне Епархије може бити разријешен функције на лични захтјев или на основу одлуке надлежног Епархијског Архијереја.

Управа Савјета Црногорске Православне Епархије

Члан 107.

107.1. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије је извршни, управни и надзорни орган Савјета Црногорске Православне Епархије за послове спољашње црквене управе.

107.2. Сједиште Управе Савјета Црногорске Православне Епархије је у сједишту Црногорске Православне Епархије.

Члан 108.

Управу Савјета Црногорске Православне Епархије чине:

а) чланови по положају:

- Епархијски Архијереј или његов замјеник;
- сви Предсједници Црногорских Православних Црквених Општина са подручја Црногорске Православне Епархије.

б) чланови по избору:

- три Свештеника или Свештенмонаха, од којих је један Секретар Управе Савјета Црногорске Православне Епархије, а именује их и разрјешава Епархијски Архијереј.

Члан 109.

109.1. Епархијски Архијереј је Предсједник Управе Савјета Црногорске Православне Епархије.

109.2. По Благослову Епархијског Архијереја Предсједник Управе Савјета Црногорске Православне Епархије може бити и замјеник Епархијског Архијереја.

109.3. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије засиједа стално као извршни орган.

109.4. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије ради у складу са дневним редом којег предлаже Предсједник.

109.5. Предсједник руководи засиједањем у складу са усвојеним правилником о раду.

109.6. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије је стална и мандат јој није временски ограничен.

109.7. Мандат Предсједницима Црногорских Православних Црквених Општина у Управи Савјета Црногорске Православне Епархије траје до истека њиховог мандата у Црногорским Православним Црквеним Општинама из којих долазе.

Члан 110.

О питањима која не трпе одлагања, Управа Савјета Црногорске Православне Епархије може одлучивати и без засиједања, уз доношење одлуке у писаној форми.

Члан 111.

Потпредседник Управе Савјета Црногорске Православне Епархије бира се из реда свјетовних лица, простом већином гласова.

Члан 112.

112.1. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије пуноважно одлучује ако је седници присутно више од половине чланова, укључујући гласове путем писма или електронским путем, а одлуке доноси простом већином гласова.

112.2. При једнакој подјели гласова, одлучује глас председавајућег.

112.3. Записник са седнице Управе Савјета Црногорске Православне Епархије потписује Председник, Секретар и два овјерача записника, који се бирају на почетку сваке седнице.

Члан 113.

113.1. Председник сазива седницу Управе Савјета Црногорске Православне Епархије у редовно засиједање најмање једном годишње.

113.2. Ванредне седнице Управе Савјета Црногорске Православне Епархије се сазивају по потреби и то:

- 1) На иницијативу Председника Управе Савјета Црногорске Православне Епархије;
- 2) На захтјев најмање 1/3 чланова Управе Савјета Црногорске Православне Епархије, писаним путем, уз образложење. У овом случају

сједница Управе Савјета Епархије мора бити сазвана најкасније за тридесет дана.

Овлашћења Управе Савјета Црногорске Православне Епархије

Члан 114.

114.1. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије обавља сљедеће послове:

- 1) припрема засиједања Савјета Црногорске Православне Епархије, укључујући и приједлог дневног реда;
- 2) подноси Савјету Црногорске Православне Епархије годишње извјештаје о свом раду;
- 3) разматра питања у вези са формирањем нових Црногорских Православних Манастира, предузећа, установа и фондација за производне, услужне, хуманитарне и друге дјелатности;
- 4) упућује Савјету Црногорске Православне Епархије приједлог буџета и предаје завршне рачуне Црногорске Православне Епархије;
- 5) саставља годишње предрачуне прихода и расхода Црногорске Православне Епархије и њене завршне рачуне, које доставља Савјету Црногорске Православне Епархије на даљи поступак;
- 6) припрема материјале за рад Савјета Црногорске Православне Епархије, консултујући или ангажујући, уколико је то потребно и стручна лица;
- 7) прегледа и одобрава предрачуне прихода и расхода, као и завршне рачуне, Црногорских Православних Црквених Општина и Црногорских Православних Манастира;
- 8) обавља контролу рада свих црквено - самоуправних органа у Црногорској Православној Епархији у вршењу њихове дужности, и води надзор над оним добрима, фондовима, задужбинама, легатима и другим установама, које су на управу и руковање повјерени нижим

црквено - самоуправним органима у Црногорској Православној Епархији;

9) настоји да се води тачан инвентар црквене имовине и имовине црквено - самоуправних органа у Црногорској Православној Епархији, да сва непокретна имовина у Црногорској Православној Епархији поседује законске доказе о својини, да су здања и имања осигурана од пожара и других елементарних непогода;

10) извршава и саопштава рјешења, наредбе и одлуке Савјета Црногорске Православне Епархије и виших црквених органа;

11) доноси одлуке или доставља писмени захтјев са образложењем вишем органу о задуживању, отуђивању, расходовању и узимању и давању под закуп имовине и отписивању потраживања у Црногорској Православној Епархији, у складу са овим Уставом;

12) одобрава подизање нових грађевина и веће оправке у Црногорским Православним Црквеним Општинама;

13) припрема извјештаје и приједлоге из свог дјелокруга рада и доставља их Савјету Црногорске Православне Епархије;

14) израђује пословник о свом раду и доставља га Савјету Црногорске Православне Епархије на одобрење;

15) води бригу о инвентару Црногорске Православне Епархије у случајевима премјештаја, пензионисања или смрти Епархијског Архијереја;

114.2. Управа Савјета Црногорске Православне Епархије обавља и друге послове у складу са овим Уставом.

XI

ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕНЕ ОПШТИНЕ

Члан 115.

115.1. Одлуку о оснивању Црногорске Православне Црквене Општине доноси Епархијски Архијереј о чему извјештава Свети Архијерејски Синод.

115.2. Територија Црногорске Православне Црквене Општине, по правилу, се поклапа са територијом политичке општине у Црној Гори, на чијем подручју дјелује.

115.3. На захтјев већине вјерника са одређеног подручја, може бити одређено и другачије у односу на Став 2. овог Члана.

115.4. Територија Црногорске Православне Црквене Општине у иностранству се одређује на основу потребе, броја и распореда вјерника на одређеном подручју.

115.5. У оквиру Црногорске Православне Црквене Општине дјелује један или више Одбора Црногорске Православне Парохије.

115.6. Црногорска Православна Црквена Општина, уз одобрење и Благослов надлежног Епархијског Архијереја, може имати статус правног лица у оквиру Црногорске Православне Цркве.

115.7. Црногорска Православна Црквена Општина помаже Свештеницима материјално и духовно.

115.8. Црногорска Православна Црквена Општина је за своју дјелатност одговорна Савјету надлежне Црногорске Православне Епархије.

115.9. Црногорска Православна Црквена Општина извршава наредбе и одлуке надлежног Епархијског Архијереја.

115.10. Храмови, Манастири, капеле и друга здања у Црногорској Православној Црквеној Општини изграђују се, обнављају или поправљају по Благослову надлежног Епархијског Архијереја.

Савјет Црногорске Православне Црквене Општине

Члан 116.

116.1. Савјет Црногорске Православне Црквене Општине је представништво Свештеника и вјерника Црногорске Православне Црквене Општине у пословима црквене самоуправе.

116.2. Савјет Црногорске Православне Црквене Општине је сталан и мандат му није временски ограничен.

116.3. Ћедиште Савјета Црногорске Православне Црквене Општине је у Ћедишту Црногорске Православне Црквене Општине.

Члан 117.

У раду Савјета Црногорске Православне Црквене Општине могу учествовати:

- 1) сви Свештеници и Свешеномонаси са подручја Црногорске Православне Црквене Општине, осим оних који су под истрагом или под забраном свештенодејства;
- 2) сви православни вјерници са подручја Црногорске Православне Црквене Општине, осим оних који су под неком црквеном казном или су искључени из црквене заједнице.

Члан 118.

118.1. Ћеднице Савјета Црногорске Православне Црквене Општине сазивају се по потреби.

118.2. Ћеднице Савјета Црногорске Православне Црквене Општине сазива ПредЃедник Црногорске Православне Црквене Општине, а ако њега нема,

седнице сазива Епархијски Архијереј или Администратор Црногорске Православне Епархије.

118.3. На седницама Савјета Црногорске Православне Црквене Општине се бирају чланови Управног одбора Црногорске Православне Црквене Општине, а могу се разматрати и друга питања од важности за Црногорску Православну Црквену Општину.

118.4. Седнице Савјета Црногорске Православне Црквене Општине се сазивају на иницијативу Епархијског Архијереја, Председника Црногорске Православне Црквене Општине или на основу писаног захтијева најмање 1/3 чланова Управног одбора Црногорске Православне Црквене Општине, уз образложење.

118.5. Савјет Црногорске Православне Црквене Општине доноси одлуке већином гласова присутних.

Члан 119.

Служба у Црногорским Православним Црквеним Општинама је почасна и обавља се бесплатно.

Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине

Члан 120.

120.1. Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине је извршни орган Црногорске Православне Црквене Општине.

120.2. Чланови Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине су сви Парохијски Свештеници по службеној дужности.

120.3. Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине може имати најмање 3 члана, а највише 12 чланова из реда вјерника.

120.4. Сваки подручни Одбор Црногорске Православне Парохије може делегирати по једног свог представника за члана Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине.

120.5. Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине из свог чланства бира Председника, Потпредседника и Секретара, који обављају исте функције и у Савјету Црногорске Православне Црквене Општине.

120.6. Потпредседник Црногорске Православне Црквене Општине, по потреби, врши и дужност благајника Црногорске Православне Црквене Општине.

120.7. Мандат члановима Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине траје пет година.

120.8. Служба чланова Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине је почасна и бесплатна.

120.9. Седиште Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине је у седишту Црногорске Православне Црквене Општине.

Председник Црногорске Православне Црквене Општине

Члан 121.

121.1. На позицију Председника Црногорске Православне Црквене Општине може бити изабрана особа мушког или женског пола, православне вјере, која ужива углед у друштву и има пребивалиште на подручју Црногорске Православне Црквене Општине за чијег Председника се бира.

121.2. Изабраном Председнику Црногорске Православне Црквене Општине надлежни Епархијски Архијереј издаје Декрет о постављењу.

121.3. Мандат Председника Црногорске Православне Црквене Општине је пет година, са могућношћу поновног избора.

121.4. Председник Црногорске Православне Црквене Општине избором на ту функцију постаје и члан Савјета надлежне Црногорске Православне Епархије, као и члан Великог Црквеног Савјета Црногорске Православне Цркве у периоду трајања мандата.

121.5. Предсједник Црногорске Православне Црквене Општине заказује сједнице Савјета Црногорске Православне Црквене Општине и њима председава.

121.6. Предсједник Црногорске Православне Црквене Општине заказује сједнице Управног одбора Црногорске Православне Црквене Општине и њима председава.

Сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине

Члан 122.

122.1. Сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине могу бити редовне или ванредне.

122.2. Редовне сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине одржавају се два пута годишње.

122.3. Редовне сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине сазива Предсједник Црногорске Православне Црквене Општине који одређује датум и вријеме сједнице.

122.4. Од сазивања сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине до њеног одржавања мора протећи најмање десет дана.

122.5. Ванредне сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине одржавају се по потреби.

122.6. Ванредне сједнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине сазива Предсједник Црногорске Православне Црквене Општине на личну иницијативу или на основу захтјева најмање 1/3 чланова Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине, уз писано образложење.

Члан 123.

123.1. Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине може пуноправно засиједати и одлучивати ако сједници присуствује више од

половине чланова, укључујући гласове путем писма или електронским путем, а одлуке доноси простом већином гласова.

123.2. У случају једнаког броја гласова, одлучује глас Председника Црногорске Православне Црквене Општине.

123.3. Одлуке проглашава Председник Црногорске Православне Црквене Општине.

123.4. Записник са седнице Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине достављају се Савјету надлежне Црногорске Православне Епархије у року од десет дана након одржавања седнице.

Овлашћења Управног Одбора Црногорске Православне Црквене Општине

Члан 124.

124.1. Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине:

- 1) чува и штити углед и интересе Црногорске Православне Цркве и Црногорске Православне Црквене Општине;
- 2) потпомаже црквену власт у њеном религиозном и духовном раду, чувању и његовању добрих обичаја и одстрањивању штетних навика и порока у народу;
- 3) извршава одлуке и наредбе претпостављених црквених власти;
- 4) периодично врши попис покретне и непокретне имовине Црногорске Православне Црквене Општине и један примјерак доставља Управи Црногорске Православне Епархије;
- 5) управља црквеном имовином и стара се о њеном унапрјеђењу;
- 6) обезбјеђује законске исправе о праву својине над непокретном црквеном имовином и осигурава је од пожара и других елементарних непогода;

7) стара се у споразуму са Парохијским Свештеником о набавци потребних средстава за вршење Богослужења;

8) стара се чувању и одржавању храмова, парохијских домова и уопште црквених установа које на подручју Црногорске Православне Црквене Општине;

9) припрема приједлоге и предрачун радова за градњу нових или обнову постојећих храмова, парохијских домова и других црквених зграда на подручју Црногорске Православне Црквене Општине, и доставља их доставља Управи Црногорске Православне Епархије на коначно одобрење;

10) води бригу о уредном плаћању пореза и других дажбина, које су одређене Црногорској Православној Црквеној Општини;

11) врши контролу рада благајника;

12) саставља предрачун расхода и прихода Црногорске Православне Црквене Општине као и завршни рачун и доставља Управи Црногорске Православне Епархије на даљи поступак;

13) доставља приједлоге, молбе и представке о потребама Црногорске Православне Црквене Општине, вишим црквеним властима;

14) подноси крајем сваке године Управи Црногорске Православне Епархије извјештаје о свом раду;

15) стара се да сувишан новац користи на најпогоднији начин за интересе Цркве;

16) стара се, према упутствима и наређењима виших црквених власти, о издржавању Парохијских Свештеника и Црногорских Православних Парохија на свом подручју;

17) доноси одлуке о разрезу пореза на чланове Црногорске Православне Црквене Општине;

18) доноси одлуке или доставља писмени захтјев са образложењем, вишем органу о задуживању, отуђивању, расходавању, узимању и

давању под закуп имовине и отписивању потраживања у Црногорској Православној Црквеној Општини, у складу са овим Уставом.

124.2. Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине врши и друге послове у складу са овим Уставом.

XII

ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ПАРОХИЈЕ

Члан 125.

125.1. Сваки православни хришћанин крштењем постаје члан Цркве.

125.2. Сваки православни хришћанин припада Црногорској Православној Парохији на чијем је подручју стално настањен, и има сва права и обавезе које му по овом Уставу и по канонима припадају.

125.3. Црногорска Православна Парохија је заједница лица православне вјере, која су под духовним руководством Парохијског Свештеника.

125.4. Црногорску Православну Парохију чини одређени број православних домова који су под духовним руководством пароха.

125.5. Одлуку о броју домова који чине Црногорску Православну Парохију доноси Велики Црквени Савјет.

125.6. Под православним домом се подразумијева свака засебна православна фамилија, као и свако пунољетно лице које живи самостално.

125.7. У једном мјесту може постојати више Црногорских Православних Парохија, а више мјеста могу сачињавати једну Црногорску Православну Парохију.

125.8. Епархијски Архијереј, на приједлог Савјета Црногорске Православне Епархије, доноси одлуку о оснивању нових, укидању или спајању постојећих

Црногорских Православних Парохија, о чему извјештава Свети Архијерејски Синод.

125.9. Црногорска Православна Парохија има своју Парохијску Цркву, а може имати и више Цркава.

125.10. Ако Црногорска Православна Парохија има више Цркава, једна од њих је Парохијска, а остале су подручне.

125.11. Више Црногорских Православних Парохија могу имати заједничку Саборну Цркву.

125.12. Уколико Црногорска Православна Парохија нема Цркве, а на њеној територији или у ближој околини је Манастир, уз сагласност Манастирске

125.13. Управе и по одлуци надлежног Епархијског Архијереја, Манастирски Храм се може користити као Парохијска Црква.

125.14. Црногорска Православна Парохија треба да има своју канцеларију са службеним књигама и печатом.

Одбор Црногорске Православне Парохије

Члан 126.

126.1. При сваком Храму треба да постоји Одбор Црногорске Православне Парохије који помаже пароху материјално и духовно.

126.2. Одбор Црногорске Православне Парохије се може формирати и у мјестима где нема Храма.

126.3. Чланове Одбора Црногорске Православне Парохије бира и предлаже надлежни парох, а поставља надлежни Епархијски Архијереј.

126.4. Из чланства Одбора Црногорске Православне Парохије се бирају Председник и Секретар.

126.5. Ђеднице Одбора Црногорске Православне Парохије одржавају се по потреби.

126.6. Ђеднице Одбора Црногорске Православне Парохије заказују Председник и Парохијски Свештеник.

126.7. Записник са седнице Одбора Црногорске Православне Парохије доставља се Управном Одбору надлежне Црногорске Православне Црквене Општине у року од десет дана од дана одржавања.

126.8. Мандат члановима Одбора Црногорске Православне Парохије траје пет година.

XIII

ЕЛЕКТРОНСКЕ СЕДНИЦЕ И ГЛАСАЊЕ ПУТЕМ ПИСМА

Електронске седнице

Члан 127.

Сљедећа тијела и органи Црногорске Православне Цркве, по потреби, могу одржавати Електронске седнице:

- 1) Свети Архијерејски Синод;
- 2) Управа Великог Црквеног Савјета;
- 3) Велики Црквени Савјет;
- 4) Црквена Надлештва;
- 5) Управа Савјета Црногорске Православне Епархије;
- 6) Савјет Црногорске Православне Епархије;
- 7) Управа Црногорске Православне Црквене Општине;
- 8) Савјет Црногорске Православне Црквене Општине;
- 9) Одбор Црногорске Православне Парохије.

Члан 128.

Електронске седнице имају валидност седница које се одржавају на традиционални начин.

Члан 129.

129.1. Приликом одржавања Електронске седнице:

- 1) Светог Архијерејског Синода;
- 2) Управе Великог Црквеног Савјета;
- 3) Црквених Надлештава;
- 4) Управе Савјета Црногорске Православне Епархије;
- 5) Управе Црногорске Православне Црквене Општине;

донесене одлуке потписује сваки члан наведених тијела и органа Црногорске Православне Цркве на посебном документу.

129.2. Потписани документи се обједињују и овјеравају, у складу са овим Уставом.

129.3. Накнадно се на сваком документу могу потписати и остали чланови наведених тијела и органа Црногорске Православне Цркве.

129.4. Донесене одлуке се могу потписати и путем заштићеног електронског потписа.

Члан 130.

130.1. Приликом одржавања Електронске седнице:

1. Великог Црквеног Савјета;
2. Савјета Црногорске Православне Епархије;
3. Савјета Црногорске Православне Црквене Општине;
4. Одбора Црногорске Православне Парохије;

донесене одлуке потписује сваки члан Управе наведених органа на посебном документу.

130.2. Потписани документи се обједињују и овјеравају, у складу са овим Уставом.

130.3. Накнадно се на сваком појединачном документу могу потписати и остали чланови Управе наведених органа.

130.4. Донесене одлуке се могу потписати и путем заштићеног електронског потписа.

Члан 131.

Изборне седнице Великог Црквеног Савјета, на којима се бира нови Митрополит Црногорски не могу бити електронске.

Гласање путем писма

Члан 132.

132.1. Чланови:

- 1) Светог Архијерејског Синода;
- 2) Управе Великог Црквеног Савјета;
- 3) Великог Црквеног Савјета;
- 4) Црквених Надлештава;
- 5) Управе Савјета Црногорске Православне Епархије;
- 6) Савјета Црногорске Православне Епархије;
- 7) Управе Црногорске Православне Црквене Општине;
- 8) Савјета Црногорске Православне Црквене Општине;
- 9) Одбора Црногорске Православне Парохије;

који нијесу у могућности да присуствују седницама наведених тијела и органа Црногорске Православне Цркве, могу гласати путем писма о свим тачкама предложеног дневног реда.

132.2. Гласање путем писма се врши слањем потписане изјаве путем поште са доставником или путем електронске поште - скенирано, најкасније три дана прије почетка седнице.

XIV

ЦРНОГОРСКО ПРАВОСЛАВНО СВЕШТЕНСТВО

Члан 133.

133.1. Мирски Свештеници Црногорске Православне Цркве на главама носе традиционалне црногорске капе.

133.2. Свештенмонаси и монаси Црногорске Православне Цркве на главама носе црне панакамилавке или традиционалне црногорске капе.

133.3. Мирски Свештеници и Свештенмонаси имају неки од свештеничких и свештенмонашких чинова и звања које је установила Православна Црква. Те чинове и звања им додјељује надлежни Епархијски Архијереј или Митрополит Црногорски, у договору са надлежним Епархијским Архијерејем.

Црногорско Православно Архијерејско Намјесништво

Члан 134.

134.1. Свака Црногорска Православна Епархија може бити подијељена на Црногорска Православна Архијерејска Намјесништва, која обухватају одређен број Црногорских Православних Црквених Општина и Црногорских Православних Парохија.

134.2. О оснивању и укидању Црногорских Православних Архијерејских Намјесништва одлучује Савјет Црногорске Православне Епархије, уз Благослов надлежног Епархијског Архијереја.

134.3. Црногорско Православно Архијерејско Намјесништво има канцеларију са административним књигама и печатом.

Архијерејски Намјесник

Члан 135.

135.1. На челу сваког Црногорског Православног Архијерејског Намјесништва је Архијерејски Намјесник.

135.2. Архијерејски Намјесник може бити онај Свештеник који је провео најмање пет година у парохијској или некој другој Црквеној служби и има положен практични испит за сталног пароха или је ослобођен полагања практичног испита.

135.3. Архијерејски Намјесник може бити онај Свештеник који је својом часном Црквеном службом, угледним животом и преданим радом на добро Цркве и вјерника стекао опште уважавање.

135.4. Архијерејског Намјесника поставља и разрјешава Епархијски Архијереј.

135.5. Архијерејски Намјесник може одсуствовати из мјеста службовања само уз знање и одобрење Епархијског Архијереја, који му у томе случају одређује привременог замјеника, уколико Архијерејски Намјесник нема сталног замјеника.

135.6. За свој рад Архијерејски Намјесник има право на додатна примања од надлежне Црногорске Православне Епархије.

Овлашћења Архијерејског Намјесника

Члан 136.

136.1. Архијерејски Намјесник има сљедећа овлашћења:

- 1) Стара се о редовном и правилном Богослужењу у Црногорском Православном Архијерејском Намјесништву;
- 2) Брине о чистоти и јачању православне вјере, о правилном и редовном проповиједању, о религиозно - моралном образовању и васпитању вјерника у Црногорском Православном Архијерејском Намјесништву;

- 3) Стара се да свештенство обавља дужности и да се влада како то свештенички позив захтијева и да међу Свештеницима владају слога и међусобна сарадња;
 - 4) Рјешава ситније несугласице и неспоразуме између Свештеника;
 - 5) Обилази најмање једном годишње све Црногорске Православне Парохије на територији Црногорског Православног Архијерејског Намјесништва;
 - 6) По Благослову надлежног Епархијског Архијереја контролише духовни и административни рад Парохијског Свештенства, Црногорских Православних Црквених Општина, прави извјештај о затеченом стању, који с примједбама и приједлозима доставља надлежном Епархијском Архијереју;
 - 7) Саопштава и извршава све одлуке и рјешења Епархијског Архијереја и виших црквених власти;
 - 8) Стара се о редовном снабдијевању храмова потребним стварима;
 - 9) Подноси годишњи извјештај о стању храмова на подручју Црногорског Православног Архијерејског Намјесништва, о раду Свештеника и своме раду;
 - 10) Даје подручним Свештеницима одсуство у трајању до 7 дана, о чему извјештава Епархијског Архијереја, а за дужа одсуства доставља Епархијском Архијереју молбу Свештеника, а уз њу и своје мишљење;
 - 11) Одређује привремене замјенике одсутним, обољелим и умрлим Парохијским Свештеницима;
- 136.2. Архијерејски Намјесник обавља и друге послове по захтјеву Епархијског Архијереја и виших црквених власти.

Замјеник Архијерејског Намјесника

Члан 137.

137.1. Архијерејском Намјеснику може се одредити замјеник, Свештено лице, које му по потреби помаже у свим парохијским и канцеларијским пословима.

137.2. Замјеника Архијерејског Намјесника поставља и разрјешава Епархијски Архијереј.

137.3. Замјеник Архијерејског Намјесника може имати своју Парохију.

Парохијски Свештеник

Члан 138.

138.1. На челу сваке Црногорске Православне Парохије налази се Парохијски Свештеник, који обавезно живи на подручју Црногорске Православне Парохије и без знања и одобрења надлежног Епархијског Архијереја не може се удаљити из мјеста службовања.

138.2. Парохијски Свештеник може бити привремени и стални, а у оба случаја га поставља и разрјешава надлежни Епархијски Архијереј.

138.3. За привременог Парохијског Свештеника може бити постављен онај кандидат који је завршио Вишу или Средњу Богословску Школу или је прошао вишегодишњу практичну обуку и који нема никаквих сметњи за свештенички чин.

138.4. За сталног Парохијског Свештеника може бити постављен онај кандидат који је провео у свештеничком или ђаконском чину најмање пет година и који је положио практични испит или је од тог испита ослобођен.

138.5. Практични испит за сталног Парохијског Свештеника полаже се по правилнику који доноси Свети Архијерејски Синод.

138.6. Од практичног испита ослобађају се одређена лица, зависно од послова које су до тад обављала, на основу уредбе Светог Архијерејског Синода.

138.7. Попуњавање Парохије сталним Парохијским Свештеником врши се путем конкурса који надлежни Епархијски Архијереј објављује у Службеном листу Црногорске Православне Цркве „Лучиндан“, на званичном интернет сајту Црногорске Православне Цркве и у другим гласилима.

138.8. Кандидати који су заинтересовани за оглашену позицију сталног Парохијског Свештеника, подносе захтјев и све потребне документе Епархијском Архијереју.

138.9. Парохијску службу по правилу врше Мирски Свештеници. Уколико нема Мирских Свештеника, надлежни Епархијски Архијереј може повјерити

опслуживање Парохије Свештенмонасима, односно манастирској заједници.
138.10. Манастирима у том случају припадају сви приходи од тих Парохија.
Свештенмонахе који опслужују Парохију издржавају њихови Манастири.

138.11. Ако има више Парохијских Свештеника при једном Храму надлежни Епархијски Архијереј једног од њих поставља за Старјешину Храма, који је уједно и Старјешина парохијске канцеларије.

138.12. Сталног Парохијског Свештеника надлежни Епархијски Архијереј може разријешити дужности или премјестити из Парохије само на основу његове молбе или његовог пристанка и по пресуди Црквеног суда.

138.13. Привременог Парохијског Свештеника надлежни Епархијски Архијереј може премјестити из Парохије по потреби службе.

138.14. Сваки Парохијски Свештеник обавља парохијске дужности и води своје канцеларијске послове самостално, а под непосредним је надзором Старјешине Цркве и Архијерејског Намјесника.

138.15. Мјесто сталног Парохијског Свештеника остаје празно његовим пензионисањем или смрћу, односно ако је, по молби или пристанку, или по казни Црквеног Суда - премјештен у другу црквену службу.

138.16. Самовољно напуштање дужности Парохијског Свештеника дуже од 15 дана, непримање дужности за 21 дан послје постављења или премјештаја - повлачи губитак Парохије.

Овлашћења Парохијског Свештеника

Члан 139.

139.1. Парохијски Свештеник треба да:

- 1) узорним личним и породичним животом служи као примјер у парохији;
- 2) редовно врши Богослужење;
- 3) објављује народу празнике који се светкују и објашњава њихов значај;
- 4) се стара о побожном и правилном читању и појању при Богослужењу;

- 5) се стара о набавци и добром одржавању одежди, Богослужбених књига и црквених утвари, одржавању и чувању освећених мјеста и црквених старина;
- 6) посећује вјернике ради давања пастирских поука и упућивања на хришћанска добротинства;
- 7) врши мисионарски рад у Парохији;
- 8) се стара о чувању и његовању добрих обичаја, сузбијању и одстрањивању штетних навика и порока у народу;
- 9) извршава на вријеме одлуке и наредбе претпостављених црквених власти;
- 10) тачно и редовно води књиге крштених, предбрачних испита, вјенчаних, умрлих, као и друге званичне књиге;
- 11) се стара о црквеној библиотеци;
- 12) уредно шаље Архијерејском Намјеснику годишње извјештаје са статистичким подацима о стању Парохије;
- 13) води љетопис Парохије;
- 14) издаје изводе и увјерења, на захтјев појединаца или по службеној дужности.

139.2. Парохијски Свештеник обавља и друге послове, по захтјеву виших црквених власти, у складу са овим Уставом.

Члан 140.

140.1. Практични испит за сталног Парохијског Свештеника полаже се по правилнику који доноси Свети Архијерејски Синод.

140.2. Од практичног испита ослобађају се одређена лица зависно од послова које су до тог момента обављала и времена provedног на тим пословима, на основу уредбе донијете од стране Светог Архијерејског Синода.

Члан 141.

141.1. Мјесто сталног Парохијског Свештеника упражњује се његовим преласком у другу црквену службу, премјештајем по молби или пристанку, осудом, губитком Парохије, пензионисањем или смрћу.

141.2. Самовољно напуштање дужности Парохијског Свештеника дуже од 15 дана, или непримање дужности за 21 дан после постављења или премјештаја, повлачи губитак Парохије.

Ђакони

Члан 142.

142.1. Свака Црногорска Православна Парохија може имати Ђакона.

142.2. Ђакона требају имати Саборне Цркве и оне Цркве које је одредио Епархијски Архијереј.

142.3. Ђакон је у обавези да помаже Парохијском Свештенику или Старјешини Цркве у вршењу Богослужења и вођењу црквене администрације.

142.4. Године проведене у Ђаконској служби признају се као године проведене у парохијској служби.

142.5. Поред примања од цркве, Ђакон има право на приходе и од учествовања у вјерским обредима, као други Свештенослужитељ.

Црногорски Православни Манастири

Члан 143.

143.1. Црногорски Православни Манастир је Свештено мјесто са храмом и другим потребним објектима, односно заједница лица монашког реда, која су удружена у једну духовну заједницу и живе у складу са монашким правилима уздржљивости, послушности и посвећености молитви и раду.

143.2. Црногорски Православни Манастири служе одређеним добротворним и духовним циљевима.

143.3. Оснивање нових или спајање постојећих Црногорских Православних Манастира у једну заједницу, одобрава Свети Архијерејски Синод на основу образложеног приједлога овлашћеног Епархијског Архијереја.

143.4. За оснивање нових Црногорских Православних Манастира морају се прво осигурати материјални услови за опстанак и живот заједнице.

143.5. Одвојена манастирска имања, са или без Цркве, су саставни дијелови Црногорског Православног Манастира и под његовом су управом.

Манастирска управа

Члан 144.

Епархијски Архијереј је надзорник свих Црногорских Православних Манастира и манастирских братстава и сестринстава на подручју Црногорске Православне Епархије.

Члан 145.

145.1. Црногорским Православним Манастиром управља Старјешина Црногорског Православног Манастира из реда Свештеномонаха, којег поставља и разрјешава Епархијски Архијереј.

145.2. Старјешина Црногорског Православног Манастира може бити привремени или стални.

145.3. У случају потребе, Епархијски Архијереј може поставити Мирског Свештеника за духовника и вршиоца дужности Старјешине Црногорског Православног Манастира.

145.4. Правила унутрашњег и спољашњег манастирског живота доноси Свети Архијерејски Синод, посебном одлуком.

145.5. Старјешина Црногорског Православног Манастира са братством или сестринством је обавезан да се понаша и ради у складу са правилима манастирског живота, односно у складу са типиком.

145.6. Старјешина Црногорског Православног Манастира може имати замјеника којег поставља и разрјешава Епархијски Архијереј.

145.7. Сталног Старјешину Црногорског Православног Манастира, Епархијски Архијереј може разријешити дужности или премјестити из Манастира само на основу његове молбе, пристанка или по пресуди овлашћеног Црквеног Суда.

145.8. Старјешина Црногорског Православног Манастира је заступник, непосредна управна и надзорна власт Манастира и заједнице, чувар црквених и манастирских правила и извршилац наређења овлашћених црквених власти.

145.9. Старјешина Црногорског Православног Манастира са заједницом дужан је понашати се и радити у складу са правилима манастирског живота.

Свештеномонаси, монаси и монахиње

Члан 146.

146.1. Свештеномонаси, монаси и монахиње припадају заједници неког Црногорског Православног Манастира.

146.2. Свештеномонаси, монаси и монахиње Црногорских Православних Манастира под непосредним су надзором и управом Старјешине Црногорског Православног Манастира - Архимандрита или Игумана.

146.3. Свештеномонаси, монаси и монахиње који, са знањем и одобрењем Епархијског Архијереја, врше црквену службу и пребивају изван Црногорског Православног Манастира, потчињени су Епархијском Архијереју, али вазда остају у духовној заједници са Црногорским Православним Манастиром и члановима манастирске заједнице.

146.4. Уколико Свештеномонаси, монаси и монахиње, по Благослову Епархијског Архијереја, пређу у другу Црногорску Православну Епархију, прикључују се неком од тамошњих Црногорских Православних Манастира.

146.5. Свештеномонаси, монаси и монахиње не могу имати никаква непокретна добра.

146.6. По смрти Свештеномонаха, монаха и монахиња, Црногорском Православном Манастиру којем су припадали остају сва њихова покретна добра, уколико их за живота нијесу ставили на располагање.

XV

ЦРНОГОРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У ИНОСТРАНСТВУ

Члан 147.

147.1. Организационе цјелине Црногорске Православне Цркве у иностранству оснивају се или укидају на основу одлуке Светог Архијерејског Синода.

147.2. Организационе цјелине Црногорске Православне Цркве у иностранству су: Егзархати, Епархије, Савјети Епархија, Цркени Судови Епархија, Викаријати, Црногорска Православна Архијерејска Намјесништва, Црногорске Православне Црквене Општине, Црногорске Православне Парохије, Црногорски Православни Храмови, Црногорски Православни Манастири и други у складу са овим Уставом и одлукама Светог Архијерејског Синода.

147.3. Организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве у иностранству, ће нема формиране Црногорске Православне Епархије, управља Свети Архијерејски Синод, преко Министарства Спољних Послова Црногорске Православне Цркве.

147.4. Организационе цјелине Црногорске Православне Цркве на територијама других држава региструју се у складу са законима тих држава.

147.5. Организационе цјелине Црногорске Православне Цркве у иностранству своју дјелатност обављају на основу Светих Канона, овог Устава и одлука Светог Архијерејског Синода, уз пуно уважавање закона државе на чијој се територији налазе.

147.6. Лица која руководе организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве у иностранству, као и лица која раде у тим организационим цјелинама, именује Свети Архијерејски Синод на приједлог Министарства Спољних Послова Црногорске Православне Цркве.

XVI

ЦРКВЕНИ СУДОВИ ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Члан 148.

У оквиру Црногорске Православне Цркве постоје сљедећи органи Црквене судске власти:

- 1) Свети Архијерејски Синод;
- 2) Велики Црквени Суд;
- 3) Црквени Суд Црногорске Православне Епархије;
- 4) Епархијски Архијереј.

Члан 149.

149.1. Уколико се против неког клирика или вјерника Црногорске Православне Цркве води кривични или прекршајни поступак пред грађанским судом, против тог лица неће бити покренут поступак пред Црквеним Судовима до окончања поступка пред грађанским судом.

149.2. У зависности од пресуде грађанског суда, надлежни Црквени суд доноси одлуку хоће ли покренути поступак против тог лица.

149.3. Органи црквене судске власти Црногорске Православне Цркве могу у одређеним ситуацијама судити оптуженом и у одсуству: кад оптужени није доступан или кад је његова кривица очигледна и опште позната.

Велики Црквени Суд

Члан 150.

150.1. Велики Црквени Суд је сталан и сачињавају га:

- 1) два Архијереја, који су чланови Светог Архијерејског Синода, при чему је један од њих и Председник Великог Црквеног Суда. У ванредним околностима у Великом Црквеном Суду може бити само један Архијереј или Администратор Митрополитског Трона у складу са Чланом 18, Став 3. овог Устава, као Председник Великог Црквеног Суда.
- 2) три Свештеника или Свештеномонаха;
- 3) Секретар Великог Црквеног Суда, који је Свештеник или Свештеномонах.

150.2. Чланове Великог Црквеног Суда именује Свети Архијерејски Синод.

150.3. Свети Архијерејски Синод једног од два Архијереја именује за Председника Великог Црквеног Суда.

150.4. Свештена лица имају своје замјенике које такође именује Свети Архијерејски Синод.

Члан 151.

151.1. Велики Црквени Суд је виша Црквена судска власт, која је по канонима и Црквеним прописима надлежна за:

- 1) пријеступе Свештених лица оба реда, црквенослужитеља, монаха и вјерника;
- 2) Црквено - брачне спорове;
- 3) спорове унутрашње Црквене управе који не спадају у судску надлежност Светог Архијерејског Синода.

151.2. Седиште Великог Црквеног Суда је на Цетињу.

Члан 152.

Чланови Великог Црквеног Суда не могу бити у међусобном крвном и духовном сродству до четвртог степена.

Члан 153.

153.1. Велики Црквени Суд доноси пуноважне одлуке простом већином гласова. При једнакој подјели гласова одлучује глас Председника Великог Црквеног Суда.

153.2. Чланови Великог Црквеног Суда при одлучивању дају своја мишљења потпуно независно.

153.3. Гласање почиње од најмлађег члана.

153.4. Секретар Великог Црквеног Суда нема право гласа.

Члан 154.

154.1. Велики Црквени Суд у другом и потоњем степену разматра, одобрава, преиначава или поништава пресуде Епархијских Црквених Судова - по службеној дужности или по приспјелој жалби.

154.2. Велики Црквени Суд по службеној дужности разматра само оне пресуде Епархијских Црквених Судова којима су изречене казне доживотне забране свештенодејства и лишавање свештеничког чина.

Члан 155.

155.1. На пресуду Великог Црквеног Суда у првом степену може се изјавити жалба за заштиту законитости Светом Архијерејском Синоду.

155.2. Пресуде Великог Црквеног Суда донешене у другом и потоњем степену су извршне и без права жалбе.

Члан 156.

156.1. Велики Црквени Суд рјешава о изузећу појединих Епархијских Црквених Судова, као и о сукобу овлашћења између тих судова, и у том случају одређује који ће од црквених судова преузети суђење.

156.2. На исти начин рјешава о изузећу Предсједника и чланова Великог Црквеног Суда.

Члан 157.

Велики Црквени Суд ради на основу правила и прописа о судском поступку, које доноси Свети Архијерејски Синод.

Члан 158.

Члан Великог Црквеног Суда се изузима:

- 1) у предметима за које је лично заинтересован;
- 2) у предметима за које је обављао истражне радње;
- 3) у предметима који се односе на њега или његову родбину која му је у сродству по крви до четвртога кољена завршно.

Црквени Суд Црногорске Православне Епархије

Члан 159.

Црквени Суд Црногорске Православне Епархије је врховна Црквено - судска власт у првом степену у оквиру једне Црногорске Православне Епархије.

Члан 160.

160.1. Црквени Суд Црногорске Православне Епархије је сталан и сачињавају га:

- 1) Епархијски Архијереј, његов замјеник или Администратор Црногорске Православне Епархије, као Предсједник;
- 2) два Свештеника или Свештенмонаха;
- 3) Секретар.

160.2. Чланове Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије именује и разрјешава надлежни Епархијски Архијереј и о томе извјештава Свети Архијерејски Синод.

160.3. Свештена лица имају своје замјенике које такође именује и разрјешава надлежни Епархијски Архијереј и о томе извјештава Свети Архијерејски Синод.

Члан 161.

За чланове Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије, њихове замјенике и Секретара, могу бити постављена Свештена лица оба реда.

Члан 162.

Чланови Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије не могу бити у међусобном крвном и духовном сродству до четвртог степена.

Члан 163.

163.1. Предсједник и чланови Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије при одлучивању дају своје мишљење потпуно независно.

163.2. Црквени Суд Црногорске Православне Епархије доноси пуноважне одлуке у вијећу састављеном од Предсједника, два члана и Секретара.

163.3. Црквени Суд Црногорске Православне Епархије доноси одлуку већином гласова.

163.4. Гласање почиње од најмалађег члана Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије.

163.5. Секретар нема право гласа.

Члан 164.

164.1. Црквени Суд Црногорске Православне Епархије одлучује о захтјеву за изузеће до два своја члана.

164.2. Велики Црквени Суд одлучује о захтјеву за изузеће више од два члана Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије.

Члан 165.

Црквени Суд Црногорске Православне Епархије, у оквиру својих овлашћења:

- 1) рјешава сукобе између Свештеника оба реда, црквенослужитеља и монаха;
- 2) суди кривице Свештеника оба реда, црквенослужитеља и монаха;
- 3) суди кривице вјерника, које повлаче искључење из црквене заједнице на извјесно вријеме;
- 4) суди спорове о ваљаности, поништењу и разводу црквеног брака;
- 5) рјешава спорове око парохијских прихода;
- 6) рјешава спорове око покретне и непокретне имовине која је свештенству додијељена на коришћење;
- 7) саопштава и извршава наредбе и одлуке виших црквених судских власти;
- 8) евидентира евентуалне противуставне радње на својем подручју и о томе извјештава више црквено-судске власти;
- 9) подноси годишњи извјештај о свом раду Великом Црквеном Суду и Светом Архијерејском Синоду.

Члан 166.

Црквени Суд Црногорске Православне Епархије ради на основу правила и прописа о судском поступку које доноси Свети Архијерејски Синод.

XVII

ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ДУХОВНЕ ШКОЛЕ

Члан 167.

167.1. У оквиру Црногорске Православне Цркве могу дјеловати сљедеће Црногорске Православне Духовне Школе:

- 1) Црногорски Православни Богословски Факултети;
- 2) Црногорски Православни Богословски Институт;
- 3) Црногорске Православне Средње Богословске Школе;
- 4) Црногорске Православне Монашке Школе;
- 5) Црногорске Православне Школе Вјеронауке.

167.2. Црногорске Православне Духовне Школе се оснивају по одобрењу и Благослову Светог Архијерејског Синода.

167.3. За организацију и рад Црногорских Православних Духовних Школа је надлежан Велики Црквени Савјет, преко Просвјетног Надлештва.

XVIII

ИМОВИНА И ФИНАНСИЈЕ

Члан 168.

168.1. Црногорска Православна Црква самостално уређује своје финансијске и друге послове, управља и располаже са својом имовином у складу са канонским прописима, Уставом, као и на основу Устава донесених прописа и одлука, од стране овлашћених тијела и органа Црногорске Православне Цркве.

168.2. Имовина Црногорске Православне Цркве служи искључиво црквеним циљевима и не може се ни под којим видом од ње одузимати и за друге сврхе користити.

Члан 169.

Црногорска Православна Црква своје потребе подмирује:

- 1) приходима од црквене имовине;
- 2) хартијама од вриједности;
- 3) приходима од црквених предузећа, установа и фондација;
- 4) добровољним прилозима, легатима и завјештањима;
- 5) од помоћи и поклона,

и на друге начине, у складу са законом.

XIX

ЦРКВЕНА ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВЕ И ФОНДАЦИЈЕ

Члан 170.

170.1. Велики Црквени Савјет доноси одлуке о формирању и гашењу предузећа, установа и фондација за производне, услужне, хуманитарне и друге дјелатности, при Црногорској Православној Цркви.

170.2. Оснивање предузећа, установа, фондација за производне, услужне, хуманитарне и друге дјелатности, има за циљ побољшавање материјале ситуације и стварање услова за самоиздржавање Црногорске Православне Цркве, као и пружање помоћи свештенству, вјерницима и другим људима који су у потреби.

170.3. Предузећа, установе и фондације за производне, услужне, хуманитарне и друге дјелатности Црногорске Православне Цркве подносе финансијске извјештаје и извјештаје о раду Великом Црквеном Савјету.

Члан 171.

171.1. Организацију предузећа, установа и фондација из претходног члана са систематизацијом послова и радних задатака, доноси Управа Великог Црквеног Савјета.

171.2. Управа Великог Црквеног Савјета припрема потребну документацију да би предузећа, установе и фондације могле бити регистроване код овлашћених државних органа.

171.3. Управа Великог Црквеног Савјета расписује конкурсе за пријем у радни однос неопходних радника за предузећа, установе и фондације, чији је оснивач Црногорска Православна Црква и врши избор по конкурс. Конкурси могу бити интерни или јавни.

171.4. Управа Великог Црквеног Савјета врши надзор и контролу над предузећима, установама и фондацијама и за производне, услужне, хуманитарне и друге дјелатности, чији је оснивач Црногорска Православна Црква.

Члан 172.

172.1. У Црногорској Православној Цркви, својство правног лица имају: 1) Митрополија, 2) Црногорске Православне Епархије, 3) Црногорске Православне Црквене Општине, 4) Црногорски Православни Манастири, 5) задужбине, 6) самосталне установе и фондације, легати и поједини храмови (према црквеној намјени).

172.2. Правна лица могу стицати власништво и друга стварна права на покретним стварима и некретнинама, у складу са прописима Црногорске Православне Цркве и постојећим државним законима.

XX

ПРАВА ИЗ РАДА

Члан 173.

173.1. Сва лица запослена у Црногорској Православној Цркви у Црној Гори, остварују права из рада и пензијско - инвалидског осигурања, у складу са законима Државе Црне Горе.

173.2. Сва лица запослена у Црногорским Православним Епархијама и организационим цјелинама Црногорске Православне Цркве у иностранству остварују права из рада и пензијско - инвалидског осигурања у складу са законима државе на чијој територији се те Црногорске Православне Епархије и организационе цјелине налазе.

Члан 174.

174.1. Црногорска Православна Црква може имати сопствени пензијски фонд.

174.2. Формирање пензијског фонда Црногорске Православне Цркве је у надлежности Великог Црквеног Савјета.

XXI

ПЕЧАТИ И ШТАМБИЉИ

Члан 175.

175.1. Све организационе цјелине Црногорске Православне Цркве, које су дефинисане овим Уставом, имају печат кружног облика и штамбиљ правоугаоног облика.

175.2. Текст на печату и штамбиљу за једну организациону цјелину је истовјетан.

175.3. У средини кружног печата и у лијевом горњем углу штамбиља стоји грб.

175.4. На штамбиљу постоји простор за уписивање дјеловодног броја и датума.

175.5. На печатима и штамбиљима се из практичних разлога, умјесто пуног назива: Црногорска Православна Црква, може користити скраћеница: ЦПЦ.

175.6. Употреба печата и штамбиља регулише се Правилима о печатима и штамбиљима, које доноси Свети Архијерејски Синод.

Члан 176.

176.1. Текстови на печатима и штамбиљима су:

- 1) Црногорска Православна Црква - Цетиње;
- 2) Црногорска Православна Црква - Свети Архијерејски Синод;
- 3) ЦПЦ - Архиепископ Цетињски и Митрополит Црногорски Г. Г. † (име);
- 4) ЦПЦ - Архиепископ Которско - Приморски Г. † (име);
- 5) ЦПЦ - Епископ Подгоричко - Дукљански Г. † (име);
- 6) ЦПЦ - Епископ Острошко - Никшићки Г. † (име);
- 7) ЦПЦ Епископ Полимски Г. † (име);
- 8) ЦПЦ Епископ Аргентински Г. † (име);
- 9) ЦПЦ Епископ (титула) Г. † (име);
- 10) ЦПЦ - Викарни Епископ (титула) Г. † (име);
- 11) ЦПЦ - Црногорска Православна Архиепископија Цетињска;
- 12) ЦПЦ - Црногорска Православна Архиепископија Которско - Приморска;
- 13) ЦПЦ - Црногорска Православна Епископија Подгоричко - Дукљанска;

- 14) ЦПЦ - Црногорска Православна Епископија Острошко - Никшићка;
- 15) ЦПЦ - Црногорска Православна Епископија Полимска;
- 16) ЦПЦ - Црногорска Православна Епископија Аргентинска;
- 17) ЦПЦ - Црногорска Православна Епископија (назив);
- 18) ЦПЦ - Велики Црквени Савјет;
- 19) Црногорска Православна Црква - Министарство Спољних Послова;
- 20) ЦПЦ - Надлештво (назив);
- 21) ЦПЦ - Велики Црквени Суд;
- 22) ЦПЦ - Црквени Суд (назив Епархије);
- 23) ЦПЦ - Савјет (назив Епархије);
- 24) ЦПЦ - Црногорско Православно Архијерејско Намјесништво (назив);
- 25) ЦПЦ - Црногорска Православна Црквена Општина (назив);
- 26) ЦПЦ - Црногорски Православни Манастир (назив Манастира) у (мјесто);
- 27) ЦПЦ - Црногорска Православна Парохија (назив);
- 28) ЦПЦ - Црногорска Православна Црква (назив Цркве) у (мјесто);
- 29) ЦПЦ - Црногорски Православни Богословски Факултет (назив) у (мјесто);
- 30) ЦПЦ - Црногорска Православна Средња Богословска Школа (назив) у (мјесто);

176.2. Црногорска Православна Црква може имати и друге печате и штамбиље, у складу са овим Уставом.

XXII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 177.

Сва питања из домена статуса, положаја и свих права и обавеза: Архијереја, Црквених Судова, Егзархата, Црногорских Православних Епархија, Црногорских Православних Црквених Општина, Црногорских Православних Парохија, Савјета, Управа Савјета, Архијерејских Намјесника, Црногорских Православних Храмова и Старјешина тих Храмова, вјерника, комисија, Црногорских Православних Манастира и Старјешина тих Манастира, монаха, Црногорских Православних Богословских Школа, Института и Факултета, црквених предузећа, установа и фондација, финансирања, имовине и средстава, права из рада, пензијског и инвалидског осигурања, Богослужења, црквених зграда и непокретности, дјелокруга рада црквених тијела и органа, свештеничког брака, црквених награда и казни, обављања послова у свим црквеним сферама и друго - могу се, у складу са овим Уставом, детаљније разрадити у црквено - правним законима, подзаконским актима, прописима, као и другим правним документима и осталим уредбама обавезујућег правног карактера.

Тумачење Устава

Члан 178.

Тумачење Устава врши Свети Архијерејски Синод Црногорске Православне Цркве.

Измјене и допуне Устава

Члан 179.

Измјене и допуне Устава доноси и врши Велики Црквени Савјет:

- 1) На захтјев најмање 2/3 чланова Савјета;
- 2) На приједлог Светог Архијерејског Синода Црногорске Православне Цркве, уз подршку најмање 2/3 чланова Великог Црквеног Савјета.

Усвајање Устава

Члан 180.

Овај Устав је усвојен одлуком Великог Црквеног Савјета Црногорске Православне Цркве, на Илиндан, 2. VIII (20. VII) 2024. године на Цетињу.

Примјена Устава

Члан 181.

181.1. Овај Устав ступа на снагу 15 дана од дана усвајања.

181.2. Ступањем на снагу овог Устава престају да важе одредбе Устава Црногорске Православне Цркве из 2010. године.

181.3. Ступањем на снагу овог Устава престају да важе сви закони, уредбе, прописи и други акти који су у супротности са њим.

РЕГИСТАР ЗНАЧАЈНИХ ПОЈМОВА:
(Приказано по Члановима Устава)

Администратор Митрополитског Трона: 18, 19, 34, 44, 51, 52, 57 и 150;

Администратор Црногорске Православне Епархије: 14, 34, 38, 92, 93, 105, 118 и 160;

Архиепископ Которско - Приморски: 176;

Архиепископ Цетињски: 1, 12, 13, 17, 32 и 176;

Архијереји Црногорске Православне Цркве: 14, 17, 18, 21, 24, 34 - 36, 38, 40, 43, 45, 50 - 52, 69, 72, 82 - 96, 99, 100, 104 - 106, 108, 109, 114, 115, 118, 121, 125, 133 - 136, 138, 143 - 146, 150, 160 и 177;

Архијерејски Намјесник: 11, 43, 90, 91, 99, 135 - 139 и 177;

Аутокефалност: 1, 2 и 13;

Велики Црквени Савјет: 11, 16, 18, 20, 22 - 24, 26, 29, 31, 38, 42 - 67, 69, 72, 74, 77, 92, 105, 121, 125, 127, 129 - 132, 167, 170, 171, 174, 176, 179 и 180;

Велики Црквени Суд: 11, 14, 40, 148 - 158, 164, 165 и 176;

Викарни Епископ: 14, 17, 34, 38, 82, 94, 95, 99 и 176;

Грб Црногорске Православне Цркве: 8, 9 и 175;

Ћакон: 138 и 142;

Епархијски Архијереј: 11, 14, 17, 38, 43, 50, 72, 87 - 95, 99, 100, 105, 106, 108, 109, 114, 115, 118, 121, 125, 126, 133 - 138, 142 - 146, 148 и 160;

Епископ Аргентински: 176;

Епископ Острошко - Никшићки: 176;

Епископ Подгоричко - Дукљански: 176;

Епископ Полимски: 176;

Замјеник Управника Црквеног Надлештва: 50 и 66;

Застава Црногорске Православне Цркве: 9;

Избор Митрополита Црногорског: 18 - 20, 22 - 30, 38, 45, 50, 52 и 131;

Митрополит Црногорски: 1, 10 - 24, 26 - 32, 34, 35, 38, 40, 43 - 45, 50 - 52, 54, 57, 58, 72, 82, 84, 131, 133 и 176;

Овјерач записника: 24, 30, 47, 102 и 112;

Одбор Црногорске Православне Парохије: 11, 115, 120, 124, 126, 127, 130 и 132;

Парохијски Свештеник: 11, 91, 120, 124 - 126, 135 - 142 и 165;

Пензија: 38, 85, 89, 96, 114, 138, 141, 173, 174 и 177;

Пензионисани Архијереј: 34, 38, 82, 85, 89, 96 и 114;

Потпредседник Великог Црквеног Савјета: 44, 57 и 58;

Потпредседник Савјета Црногорске Православне Епархије: 43, 45, 57, 58, 100, 104 и 111;

Потпредседник Црногорске Православне Црквене Општине: 43, 45, 99, 104 и 120;

Предузеће: 50, 72, 75, 79, 114, 169 - 171 и 177;

Председник Великог Црквеног Савјета: 44, 47, 51, 53, 57, 59 и 62;

Председник Великог Црквеног Суда: 150 и 153;

Председник Одбора Црногорске Православне Парохије: 126;

Председник Светог Архијерејског Синода: 19, 34, 35 и 37;

Председник Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије: 160 и 163;

Председник Црногорске Православне Парохије: 126;

Председник Црногорске Православне Црквене Општине: 43, 45, 99, 108, 109, 118, 120 - 123;

Савјет Црногорске Православне Епархије: 11, 43, 91 - 93, 98 - 114, 125, 127, 129, 130, 132 и 134;

Савјет Црногорске Православне Црквене Општине: 11, 116 - 118, 120, 121, 127, 130 и 132;

Свети Архијерејски Синод: 7, 10, 11, 14 - 16, 18 - 20, 25, 28, 31, 33 - 42, 50 - 52, 54, 69, 72, 76, 77, 82, 85, 87 - 93, 96, 97, 115, 125, 127, 129, 132, 138, 140, 143, 145, 147, 148, 150, 151, 155, 157, 160, 165 - 167, 175, 176, 178 и 179;

Свештеник: 11, 18, 23, 37, 38, 40, 41, 43, 45, 57, 58, 69, 77, 90 - 92, 99, 104, 106, 108, 115 - 117, 120, 124 - 126, 133, 135 - 143, 145, 150, 151, 160, 161 и 165;

Свештеномонах: 18, 21, 23, 43, 45, 57, 69, 70, 90, 92, 99, 104, 106, 108, 133, 138, 145, 146, 150 и 160;

Секретар Великог Црквеног Савјета: 24, 26, 30, 46, 47, 57 и 59;

Секретар Великог Црквеног Суда: 150 и 153;

Секретар Министарства Спољних Послова: 70;

Секретар Одбора Црногорске Православне Парохије: 126;

Секретар Светог Архијерејског Синода: 37 и 41;

Секретар Црквеног Надлештва: 66;

Секретар Црквеног Суда Црногорске Православне Епархије: 160, 161 и 163;

Секретар Црногорске Православне Епархије: 43, 100, 102, 106, 108 и 112;

Секретар Црногорске Православне Црквене Општине: 43, 45, 99, 104 и 120;

Управа Великог Црквеног Савјета: 11, 22, 44, 46, 48, 50 - 52, 54, 56 - 61, 63, 65, 72, 105, 127, 129, 132 и 171;

Управа Савјета Црногорске Православне Епархије: 11, 91, 106 - 114, 127, 129, 132 и 177;

Управник Црквеног Надлештва: 50 и 66;

Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине: 11, 72, 118, 120, 122 - 124 и 126;

Установа: 50, 61, 72, 79, 91, 105, 114, 124, 169 - 172 и 177;

Фондација: 50, 72, 79, 114, 169 - 172 и 177;

Цетињски Манастир: 31;

Црквени Суд Црногорске Православне Епархије: 11, 91, 148, 149, 154, 156, 159, 160 - 166 и 176;

Црквено Надлештво: 14, 38, 43, 50, 61 - 65, 68, 71 - 81, 127, 129, 132, 167 и 176;

Црквенослужитељ: 91, 151 и 165;

Црногорска Православна Епархија: 1, 11, 14, 34, 38, 43, 45, 50, 57, 58, 61, 72, 86 - 88, 91 - 115, 118, 121, 123 - 125, 127, 129, 130, 132, 134, 135, 144, 146 - 148, 159 - 166, 172, 173, 176 и 177;

Црногорска Православна Парохија: 38, 91, 97, 105, 124, 125, 134, 136 - 139, 141, 142, 147, 176 и 177;

Црногорска Православна Црква у иностранству: 6, 38, 68 - 70, 77, 95, 97, 115, 147 и 173;

Црногорска Православна Црквена Општина: 11, 43, 45, 50, 72, 80, 91, 97, 99, 104, 105, 108, 109, 114 - 124, 126, 127, 129, 130, 132, 134, 136, 147, 172, 176 и 177;

Црногорске Православне Духовне Школе: 14, 38, 43, 50, 61, 76, 77, 91, 138, 167, 176 и 177;

Црногорски Православни Манастир: 11, 38, 43, 50, 91, 96, 97, 99, 105, 114, 115, 125, 138, 143 - 147, 172, 176 и 177;

Црногорско Православно Архијерејско Намјесништво: 97, 134 - 136, 147 и 176.

САДРЖАЈ:

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ.....	5
II СИМБОЛИ ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ.....	7
Грб Црногорске Православне Цркве.....	7
Застава Црногорске Православне Цркве.....	8
III УСТРОЈСТВО ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ.....	8
IV МИТРОПОЛИТ ЦРНОГОРСКИ.....	10
Овлашћења Митрополита Црногорског.....	11
Архиепископ Цетињски.....	12
АДМИНИСТРАТОР МИТРОПОЛИТСКОГ ТРОНА.....	13
ИЗБОР МИТРОПОЛИТА ЦРНОГОРСКОГ.....	13
Кандидати за Митрополита Црногорског.....	13
Заказивање Изборне седнице.....	14
Први круг гласања.....	17
Други круг гласања.....	17
Жријебање.....	17
V СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД.....	19
Чланови Светог Архиепископског Синода.....	20
Седнице Светог Архиепископског Синода.....	20
Општа овлашћења Светог Архиепископског Синода.....	22
Судска овлашћења Светог Архиепископског Синода.....	25
Секретар Светог Архиепископског Синода.....	25

VI ВЕЛИКИ ЦРКВЕНИ САВЈЕТ.....	26
Састав Великог Црквеног Савјета.....	27
Трајање мандата у оквиру Великог Црквеног Савјета.....	28
Секретар Великог Црквеног Савјета.....	29
Овлашћења Великог Црквеног Савјета.....	30
Овлашћења Великог Црквеног Савјета у току ванредних околности.....	32
Ћеднице Великог Црквеног Савјета.....	33
Управа Великог Црквеног Савјета.....	34
Овлашћења Управе Великог Црквеног Савјета.....	36
Одбори и Комисије Великог Црквеног Савјета.....	37
VII ЦРКВЕНА НАДЛЕШТВА.....	37
Министарство Спољних Послова.....	39
Министар Спољних Послова.....	39
Надлештво за финансије и имовину.....	40
Надлештво за информисање.....	43
Надлештво за издавачку дјелатност.....	43
Просвјетно Надлештво.....	44
Надлештво за правне послове.....	45
Надлештво за кадровска питања.....	46
Надлештво за Црногорску Православну Омладину.....	47
Надлештво за заштиту и промоцију интереса ЦПЦ.....	48
VIII АРХИЈЕРЕЈИ.....	49
Епархијски Архијереј.....	51
Овлашћења Епархијског Архијереја.....	52
Администратор Црногорске Православне Епархије.....	55

Викарни Епископ.....	56
Титуларни Архијереј.....	56
Пензионисани Архијереј.....	57
IX ЦРНОГОРСKE ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ.....	57
X САВЈЕТ ЦРНОГОРСKE ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ.....	59
Састав Савјета Црногорске Православне Епархије.....	59
Трајање мандата у оквиру Савјета Црногорске Православне Епархије.....	62
Овлашћења Савјета Црногорске Православне Епархије.....	62
Секретар Црногорске Православне Епархије.....	64
Управа Савјета Црногорске Православне Епархије.....	64
Овлашћења Управе Савјета Црногорске Православне Епархије.....	67
XI ЦРНОГОРСKE ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕНЕ ОПШТИНЕ.....	69
Савјет Црногорске Православне Црквене Општине.....	70
Управни Одбор Црногорске Православне Црквене Општине.....	71
Предсједник Црногорске Православне Црквене Општине.....	72
Ћеднице Управног Одбора ЦПЦО.....	73
Овлашћења Управног Одбора ЦПЦО.....	74
XII ЦРНОГОРСKE ПРАВОСЛАВНЕ ПАРОХИЈЕ.....	76
Одбор Црногорске Православне Парохије.....	77
XIII ЕЛЕКТРОНСКЕ ЋЕДНИЦЕ И ГЛАСАЊЕ ПУТЕМ ПИСМА.....	78
Електронске ѳеднице.....	78
Гласање путем писма.....	80
XIV ЦРНОГОРСКО ПРАВОСЛАВНО СВЕШТЕНСТВО.....	81
Црногорско Православно Архијерејско Намјесништво.....	81
Архијерејски Намјесник.....	82
Овлашћења Архијерејског Намјесника.....	82

Замјеник Архијерејског Намјесника.....	83
Парохијски Свештеник.....	84
Овлашћења Парохијског Свештеника.....	85
Ђакони.....	87
Црногорски Православни Манастири.....	87
Манастирска управа.....	88
Свештенмонаси, монаси и монахиње.....	89
XV ЦРНОГОРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА У ИНОСТРАНСТВУ.....	90
XVI ЦРКВЕНИ СУДОВИ ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ.....	91
Велики Црквени Суд.....	91
Црквени Суд Црногорске Православне Епархије.....	94
XVII ЦРНОГОРСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ДУХОВНЕ ШКОЛЕ.....	97
XVIII ИМОВИНА И ФИНАНСИЈЕ.....	97
XIX ЦРКВЕНА ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВЕ И ФОНДАЦИЈЕ.....	98
XX ПРАВА ИЗ РАДА.....	100
XXI ПЕЧАТИ И ШТАМБИЉИ.....	100
XXII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	103
Тумачење Устава.....	103
Измјене и допуне Устава.....	103
Усвајање Устава.....	104
Примјена Устава.....	104
РЕГИСТАР ЗНАЧАЈНИХ ПОЈМОВА.....	105
САДРЖАЈ.....	109

CIP – Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9911-9547-0-1

COBISS.CG-ID 31441412

